

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

_____
(підпис)

Олег ШЕРЕМЕТ
(ім'я та прізвище)

«__» _____ 2023 р.

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____
(підпис) Лада ШІРІНЯН
(ім'я та прізвище)

«__» _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування
на тему: **Платоспроможність підприємства та формування системи її
забезпечення**

Виконав: здобувач 2 курсу, групи ЗФІ-2-4М

_____
(прізвище, ім'я, по батькові повністю) Оліх Анна Олександрівна

_____
(підпис)

Керівник: Чернелевська Олена Леонідівна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____
(підпис)

Рецензент Наталія Скопенко
(ім'я та прізвище)

_____
(підпис)

Я, як здобувач (ка) Національного університету харчових технологій, розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я, не надавав (ла) і не одержував (ла) недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач (ка) _____ Оліх А.О.
(підпис)

Київ – 2023 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра фінансів

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр і назва)

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування

(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

«   »   20   року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Оліх Анни Олександрівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Платоспроможність підприємства та формування системи її забезпечення

керівник проекту (роботи) Чернелевська О. Л., д.е.н., проф.,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «30» вересня 2022 р. № 586-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 02 лютого 2023 р.

3. Вихідні дані до роботи підручники, навчальні посібники, монографії, періодичне видання, статті, звітність по підприємству)

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Розділ 1. Теоретичні основи ліквідності та платоспроможності підприємства

Розділ 2. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства ТОВ «Компанія» «Гамаюн»

Розділ 3. Вдосконалення управління ліквідністю та підвищення платоспроможності підприємства ТОВ «Компанія «Гамаюн»

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

табл. 1.1 Фактори, що впливають на зміну ліквідності підприємства», табл. 1.2.

Групування активів і пасивів по певних ознаках, рис. 2.1. Логотип підприємства

ТОВ «Компанія «Гамаюн», рис. 2.2. Організаційна структура ТОВ «Компанія «Гамаюн»,

Табл.2.1 Аналіз ліквідності балансу , табл. 2.2. Аналіз показників ліквідності ТОВ «Компанія «Гамаюн» за 2018-2021 роки, рис. 2.3. Зміст та розрахунки коефіцієнтів, які характеризують фінансову стійкість, табл. 2.3. Аналіз показників фінансової стійкості підприємства ТОВ «Компанія «Гамаюн». рис. 3.1. Механізм підвищення платоспроможності та ліквідності активів підприємства , табл. 3.1 Алгоритм визначення ступеню неплатоспроможності підприємства, рис 3.2. напрями забезпечення ліквідності та платоспроможності підприємства. Рис.3.3 Алгоритм реалізації управління рішень щодо удосконалення управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Чернелевська О. Л.		
II	Чернелевська О. Л.		
III	Чернелевська О. Л.		

7. Дата видачі завдання 30 вересня 2022 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви і узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	30.09.2020	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	09.11.2020	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	30.11.2020	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	21.12.2020	
5	Оформлення готової роботи на попередній захист	24.12.2020	
6	Подання кваліфікаційної роботи з підтвердження керівника на перевірку академічного плагіату.	20.01.2021	
7	Підпис остаточного варіанту роботи завідувачем кафедри	01.02.2021	

Здобувач

Оліх А.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

Чернелевська О. Л.
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Оліх А. О. «Платоспроможність підприємства та формування системи її забезпечення.»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Національний університет харчових технологій, Київ, 2023.

Кваліфікаційна робота присвячена розв'язанню теоретичних, методичних та практичних проблем забезпечення підвищення прибутковості підприємства.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаних джерел і додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми та сформульовано завдання дослідження.

У першому розділі розкрито сутність та основні підходи до визначення поняття «ліквідність», чинники, що впливають на ліквідність та платоспроможність підприємства, та методичні аспекти оцінки та аналізу ліквідності та платоспроможності.

Другий розділ присвячено аналізу фінансово-економічної діяльності ТОВ «Компанія «Гамаюн» та оцінці його фінансового стану.

У третьому розділі обґрунтовано напрями підвищення ліквідності та платоспроможності підприємства.

Ключові слова: *ліквідність, платоспроможність, фінансовий стан, фінансова стійкість, ефективність.*

ANNOTATION

Olikh A. O. "Solvency of the enterprise and formation of the system of its provision".

Qualification work for the educational degree "Master" in specialty 072 - Finance, banking system and insurance. National University of Food Technologies, Kyiv, 2023.

The qualification work is devoted to solving theoretical, methodological and practical problems of ensuring the increase of enterprise profitability.

The work consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of references and appendices.

The introduction substantiates the relevance of the topic and formulates the research objectives.

The first section describes the essence and main approaches to the definition of the concept of "liquidity", the factors affecting the liquidity and solvency of an enterprise, and the methodological aspects of assessing and analyzing liquidity and solvency.

The second section is devoted to the analysis of financial and economic activity of "Company "Gamayun" LLC and assessment of its financial condition.

The third section substantiates the directions of increase of liquidity and solvency of the enterprise.

Keywords: *liquidity, solvency, financial condition, financial stability, efficiency.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	10
1. 1. Економічна сутність понять «ліквідність» та «платоспроможність» підприємства.....	10
1.2. Методологічні основи аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства.....	14
1.3. Підходи до оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства.....	16
Висновки до розділу 1.....	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «КОМПАНІЯ «ГАМАЮН»».....	20
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства та особливості його розвитку.....	20
2.2. Аналіз ліквідності балансу ТОВ «Компанія «Гамаюн».....	26
2.3. Аналіз показників ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості ТОВ «Компанія «Гамаюн».....	29
Висновки до розділу 2.....	34
РОЗДІЛ 3. ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ТА ПІДВИЩЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «КОМПАНІЯ «ГАМАЮН»».....	37
3.1. Напрями вдосконалення управління ліквідністю та підвищення платоспроможності підприємства	37
3.2. Алгоритм реалізації управлінських рішень щодо удосконалення управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства	42
3.3. Розробка рекомендацій щодо покращення управління платоспроможністю в системі фінансової безпеки ТОВ «Компанія «Гамаюн».....	53
Висновки до розділу 3.....	61
ВИСНОВКИ.....	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	68
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Компанії завжди планують короткострокову та довгострокову діяльність. За допомогою таких фінансових критеріїв, як ліквідність і платоспроможність, можна оцінити фінансові умови з короткострокової перспективи. Саме ці показники дозволяють зробити висновок про здатність підприємства своєчасно та в повному обсязі погасити свою короткострокову заборгованість.

Саме аналіз цих показників дозволяє сформулювати довгострокові плани розвитку підприємств. Економічне та фінансове становище багатьох компаній в Україні не можна назвати стабільним. Тому актуальним є своєчасне проведення комплексного аналізу та дослідження ліквідності та платоспроможності підприємств та пошук нових шляхів вирішення та покращення цієї проблеми.

Основною ознакою ліквідності є те, що оцінка поточних активів перевищує офіційну оцінку поточних зобов'язань. Чим більше це перевищення, тим сприятливіше фінансове становище підприємства з точки зору ліквідності. Питання ліквідності та платоспроможності досліджуються та висвітлюються вітчизняними та зарубіжними вченими.

Так, дослідженням поняття ліквідності та платоспроможності займаються такі закордонні вчені: Бріггема Є.Ф., Ваховича Дж. М., Ван Хорна Дж. К., Ерхардта М.С. та ін. Серед вітчизняних науковців дослідження цієї проблеми знайшло своє відображення в роботах Єфимової О.В., Ковальова В.В., Костенко Т.Д., Костирко Р.А., Подольської В.О., Цал-Цалко Ю.С., Яріша О.В. та ін.

Методологічне забезпечення даної теми досить глибоке, але основна проблема полягає в тому, що більшість методів аналізу ліквідності та платоспроможності фінансових установ є розробками зарубіжних науковців, і під час дослідження можна не отримати коректні результати. Отже, адаптація

різних фінансових інструментів до внутрішніх економічних умов, що характеризуються високою інфляцією та нестабільним податковим законодавством, призвела до суперечливих результатів. Від якості фінансового аналізу та того, наскільки отримані результати правдиво відображають фінансовий стан підприємства, залежить ефективність прийнятих управлінських рішень, ефективність діяльності підприємства в цілому. Усе це зумовлює актуальність обраної теми кваліфікаційної роботи.

Метою дослідження є аналіз і оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства та внесення рекомендацій щодо їх підвищення.

Відповідно до поставленої мети в роботі сформульовані такі **завдання**:

- дослідити економічну сутність понять ліквідності та платоспроможності підприємства;
- розглянути методiku аналізу платоспроможності та ліквідності підприємства;
- здійснити аналіз та дати оцінку фінансового стану підприємства і джерел його формування;
- провести аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства;
- обґрунтувати шляхи покращення ліквідності та платоспроможності ТОВ «Компанія «Гамаюн».

Об'єктом дослідження фінансово-господарська діяльність ТОВ «Компанія «Гамаюн».

Предметом дослідження є теоретико-методичні і практичні підходи щодо аналізу та оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства. В роботі використовувалися такі методи дослідження, як: аналіз і синтез; методи теоретичного порівняння; дедукції та індукції, метод фінансових коефіцієнтів; метод систематизації.

Методи дослідження. В основу дослідження також покладено такі методи: групування та хронологічні параметри, статистичний аналіз структури, математичні багатовимірні економетричні моделі обчислення впливу на

структури активів підприємства та його ліквідність. Проведення прогнозного-кореляційно-регресійного моделювання впливу структури активів на ліквідність підприємства. Методологічну і теоретичну основу дослідження становили наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених та фахівців в сфері діяльності виробничих підприємств.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі акти Верховної Ради України, постанови Кабінету Міністрів України, нормативні документи . Джерелом аналітичної інформації були фінансова звітність ТОВ «Компанія «Гамаюн» за 2018 – 2021 роки, статистичні матеріали підприємства, Держкомстату України. В процесі дослідження використано загальнонаукові методи системного підходу, аналізу й синтезу з метою визначення елементів системи управління ліквідністю підприємства. На підставі економіко-статистичного методу проведена оцінка та аналіз фінансового стану підприємства; розроблені напрями вдосконалення управління ліквідністю та покращення платоспроможності підприємства. Обробка інформації здійснювалася з використанням комп'ютерних програм.

Практичне значення одержаних результатів. Практична цінність отриманих результатів полягає в науковому обґрунтуванні теоретико-методичних підходів до вдосконалення управління ліквідністю та підвищення платоспроможності підприємств. В роботі ТОВ «Компанія «Гамаюн» впроваджено результати дослідження щодо вдосконалення методів підвищення ліквідності та окремі пропозиції щодо вдосконалення управління ліквідністю та підвищення платоспроможності.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність понять «ліквідність» та «платоспроможність» підприємства

В умовах переходу економіки України до ринкових відносин значно розширилися права підприємств у сфері фінансово-господарської діяльності, своєчасний і якісний аналіз фінансового стану підприємств, оцінка ролі їх ліквідності, платоспроможності, фінансової стабільності та пошуку шляхів зростання та шляхів зміцнення фінансової стабільності, оздоровлення підприємств та виходу їх з кризового стану.

Фінансова стійкість підприємства формується у всій виробничо-господарській діяльності та є основною складовою загального сталого розвитку підприємства. Це залежить не тільки від стабільності зовнішнього економічного середовища, в якому працює підприємство, а й від результатів діяльності підприємства та позитивного та ефективного реагування на зміни внутрішніх і зовнішніх факторів [11].

Оцінка фінансової стійкості може дати нам уявлення про те, наскільки ефективно компанія управляє своїми фінансовими ресурсами протягом періоду дослідження. Важливо, щоб фінансова ситуація відповідала ринковим умовам і власним потребам бізнесу, оскільки недостатня фінансова стабільність може призвести до недостатніх фінансових ресурсів для подальшого розвитку, а також до надмірних тягарів, які перешкоджають подальшому розвитку резерв.

З короткострокової перспективи фінансовий стан підприємства оцінюється за допомогою показників ліквідності та платоспроможності. Аналіз економічної літератури та нормативних документів дозволяє виявити різне трактування сутності платоспроможності та ліквідності підприємств, суперечливість методів

розрахунку показників, що формують їх рівні, та загальних оцінок платоспроможності та ліквідності підприємств.

Ліквідність підприємства – це здатність підприємства покривати зобов'язання активами, термін перетворення яких у грошову форму відповідає строку погашення зобов'язань. Ліквідність відноситься до безумовної платоспроможності підприємства, і в той же час означає, що його активи і пасиви мають постійну ідентичність в сукупності [4].

Ліквідність розглядають з двох сторін:

- 1) як час, який необхідний для перетворення активу в гроші;
- 2) як суму грошей, яку отримує володар від продажу активу. В залежності від рівню ліквідності виокремлюють наступні поняття ліквідності:

- ліквідність балансу – це можливість суб'єкта господарювання перетворити свої активи у готівку та погасити зобов'язання у визначений термін;

- ліквідність підприємства – це використання платіжних коштів для покриття зобов'язань не тільки за рахунок залучення внутрішніх джерел, а і, маючи високий іміджевий потенціал, залучати для погашення зобов'язань і позикові кошти;

- ліквідність активів – характеризується часом, який необхідний для перетворення будь-якого активу у грошову форму. Чим часу потребується менше, тим вище ліквідність цього активу;

- поточна ліквідність – це збалансованість між розміром кредиторської заборгованості в будь-якій формі і будь-якого характеру і розміром дебіторської заборгованості;

- термінова ліквідність – це здатність підприємства погасити свої зобов'язання у випадку банкрутства і ліквідації підприємства;

- недостатня ліквідність – це неспроможність підприємства повністю погасити свої зобов'язання перед кредиторами при наданні йому комерційних знижок або відстрочку у часі [3].

Залежно від рівня ліквідності всі активи підприємства поділяють на

наступні групи:

- найбільш ліквідні активи (A1) – це суми грошових коштів підприємства на поточних рахунках, в касі, короткострокові вкладення, які можуть негайно бути використаними для погашення зобов'язань;

- активи, що швидко реалізуються (A2) – це дебіторська заборгованість та інші активи, для перетворення їх на готівку потрібен деякий час (до одного року або один операційний цикл);

- активи, що повільно реалізуються (A3) – це запаси підприємства за статтями розділу II «Оборотні активи» активи балансу, для їх перетворення у готівку потрібен певний час для узгодження і реалізації з покупцями;

- активи, що дуже важко реалізуються (A4) – це активи, довгий час використовуються в процесі господарської діяльності підприємством.

Як зазначалось вище, ліквідність балансу це тотожність між активами і пасивами підприємства.

Пасиви балансу також групуються залежно від терміновості сплати зобов'язань наступним чином:

- поточні зобов'язання за рахунками (П1) – це кредиторська заборгованість підприємства будь-якого характеру перед робітниками і контрагентами;

- короткострокові кредити банків і позики (П2) – це поточна заборгованість, яка підлягає погашенню протягом року після звітної дати;

- довгострокові зобов'язання (П3) – це довгострокові кредити банків, інші зобов'язання, термін погашення яких більш ніж через рік після звітної дати;

- постійні пасиви (П4) – це власний капітал підприємства [2].

Підприємства можуть бути більш-менш ліквідними. Для цього протягом кількох років аналізується ліквідність балансу, щоб визначити тенденцію зміни фінансового стану підприємства. Це співвідношення часто порушується на практиці, оскільки недофінансування в одному наборі активів компенсується іншим, а менш ліквідні активи замінюються більш ліквідними активами. Однак у міру зростання ризиків зовнішнього середовища це співвідношення має

виконуватися суворіше. Аналіз ліквідності дозволяє визначити сильні та слабкі сторони діяльності вашої організації. Саме аналіз ліквідності дозволяє говорити про фінансовий стан підприємства та можливості його покращення. У таблиці 1 наведено фактори, які впливають на збільшення або зменшення ліквідності підприємства [18].

Аналіз ліквідності дозволяє визначити сильні та слабкі сторони діяльності вашої організації. Саме аналіз ліквідності дозволяє говорити про фінансовий стан підприємства та можливості його покращення [18].

Таблиця 1.1

Фактори, що впливають на зміну ліквідності підприємства

Фактори, що впливають на збільшення ліквідності	Фактори, що впливають на зменшення ліквідності
<ul style="list-style-type: none"> – одержання довгострокового кредиту – інвестування капіталу – прибутки – амортизаційні відрахування – скорочення дебіторської заборгованості – повернення наданих позик продаж необоротних активів. 	<ul style="list-style-type: none"> – погашення довгострокових позик – грошові виплати – збитки – податки на дохід від оцінки активів – інвестиції в основні засоби – погашення короткострокових кредитів – використання резервних фондів

До показників, що характеризують фінансовий стан підприємства, також відносять і показник платоспроможності. До визначення сутності показника платоспроможності науковці мають також різні погляди. Але всі визначення можна згрупувати наступним чином:

1. платоспроможність визначається як наявність власних оборотних коштів та здатністю покривати збитки (погляди західних науковців – Й.Ворст, П. Ревентлоу, Дж.Джоборда); [5].
2. платоспроможність визначається як здатність підприємства виконувати свої зобов'язання;
3. платоспроможність як важливий показник фінансової стійкості (вітчизняні вчені-економісти – Н. Тарасенко, Є. Мних та інші) [5].

Платоспроможність – це здатність підприємства вчасно та в повному обсязі

наявними грошовими ресурсами у вигляді готівки покривати всі платіжні зобов'язання. Показником платоспроможності підприємства на певну дату є відсутність прострочених боргів банку, бюджету, постачальникам, своїм робітникам та службовцям.

1.2. Методологічні основи аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства

У сучасній економічній літературі є багато дискусій про те, як варто оцінити ліквідність і платоспроможність бізнесу. Його найбільш формальна форма така: аналіз ліквідності балансу, який аналізується за допомогою спеціальних розрахунків коефіцієнт [6, с. 48].

Основною метою аналізу платоспроможності виступають заходи по своєчасному виявленню й усуненню недоліків у фінансовій діяльності й пошуку резервів поліпшення. Для цього окремі науковці вважають доцільним розв'язати ряд завдань:

1. Оцінка виконання плану надходження фінансових ресурсів та його і їх використання з позиції поліпшення платоспроможності й кредитоспроможності підприємства на основі вивчення причинно-наслідкової взаємозв'язки між різними показниками виробничої, комерційної й фінансової діяльності підприємства;
2. Виходячи з реальної ситуації та наявності економічної діяльності, власні та позичені ресурси для прогнозування ймовірних фінансових результатів, економічна рентабельність;
3. Розробка спеціальних заходів, які спрямовані на більш ефективне використання фінансових ресурсів [18, с. 135].

При аналізі платоспроможності сільськогосподарських підприємств рівень управління ліквідністю оцінюється не тільки керівництвом, а й засновники, інвестори, постачальники: для ефективного використання ресурсів банки

оцінюють умови кредитування, визначають рівень ризику, своєчасне отримання оплати постачальниками, План збору коштів із впровадження фінансових послуг. Відповідно до цього аналіз ділиться на внутрішній і зовнішній.

Внутрішній аналіз здійснюється службами Компанії, результати якого використовуються для планування, прогнозування та контролю. Його метою є встановлення планомірного надходження коштів і розміщення власних й позикових засобів таким чином, щоб забезпечити належне функціонування компанії, одержання максимального прибутку й виключення банкрутства.

Зовнішній аналіз, зазвичай, здійснюється інвесторами, постачальниками матеріальних і фінансових ресурсів, які регулюють органами на основі фінансової звітності. Його мета – забезпечити можливість вигідного вкладання засобів, щоб забезпечувати оптимальний прибуток й мінімізувати ризик втрати» [15, с. 52].

Ключовими джерелами інформації для аналізу платоспроможності й ліквідності підприємства є бухгалтерський баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух капіталу й інші форми звітності, дані первинного й аналітичного бухгалтерського обліку, які розшифровують і деталізують окремі статті балансу [19, с. 50].

Оцінка якості вихідної інформації є першим етапом у проведенні оцінки платоспроможності:

1. Оцінка якості вихідної інформації.
2. Аналіз балансу ліквідності (на основі порівняння підсумків по активах і пасивам і порівняння із оптимальною нерівністю).
3. Коефіцієнтний аналіз ліквідності й платежі – здатності (коефіцієнти, які розраховуються на основі даних балансу й на основі даних про рух грошових коштів).
4. Визначення потенційної платоспроможності підприємства.
5. Узагальнення висновків і розробка рекомендацій [5, с. 38].

Наступним етапом аналізу є аналіз балансу ліквідності, який полягає в групуванні активів і пасивів балансу по певним параметрам (таблиця 1.2), а також

їх зіставлення.

Таблиця 1.2

Групування активів і пасивів по певних ознаках

Активи (за ступенем ліквідності)	Нерівності	Пасиви (за ступенем терміновості платежу)
A1 - найбільш ліквідні активи	>	П1 - Найбільш термінові пасиви
A2 - швидко реалізовані активи	>	П2 - короткострокові пасиви
A3 - повільно реалізовані активи	>	П3 - довгострокові пасиви
A4 - важко реалізовані активи	<	П4 - постійні пасиви

Баланс можна вважати абсолютно ліквідним за умов виконання співвідношення: $A1 > П1$; $A2 > П2$; $A3 > П3$; $A4 < П4$.

1.3. Підходи до оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства

У міжнародній і вітчизняній практиці в процесі аналізу платоспроможності і ліквідності найпоширенішим є аналіз коефіцієнтів.

У процесі такого аналізу необхідно дати відповідь на наступні запитання:

- чи зможе підприємство оперативно сплачувати всі свої поточні зобов'язання;
- чи здатне підприємство вчасно оплачувати поточні зобов'язання;
- чи здатне підприємство вчасно погашати середньо- і довгострокові зобов'язання.

Для оцінки короткострокової платоспроможності (ліквідності) окремі групи поточних активів порівнюють з поточними зобов'язаннями. При цьому розраховують наступні коефіцієнти:

1. Коефіцієнт абсолютної (миттєвої) ліквідності (Кал). Визначається як

відношення найліквідніших активів (A_1) до поточних зобов'язань підприємства ($\Pi_1 + \Pi_2$):

$$K_{ал} = \frac{A_1}{\Pi_1 + \Pi_2} \quad (1.1)$$

У чисельнику відображена сума грошових коштів та їх еквівалентів, а також поточних фінансових інвестицій (ряд. 1160 + ряд. 1165 розділу II активу балансу), у знаменнику – підсумок розділу III пасиву балансу.

Цей коефіцієнт є важливим критерієм платоспроможності та ліквідності підприємства. Він показує, яку частину короткострокової заборгованості воно може погасити в поточний момент або найближчим часом.

Теоретично оптимальним вважається, якщо коефіцієнт абсолютної ліквідності є вищим 0,2–0,35. Це показує, що на 20–35% підприємство може в поточний момент погасити всі свої короткострокові борги і платоспроможність вважається нормальною;

2. Коефіцієнт швидкої (проміжної, суворої) ліквідності, або коефіцієнт кислотного тесту ($K_{шл}$). Обчислюється як відношення суми грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості ($A_1 + A_2$) до поточних зобов'язань ($\Pi_1 + \Pi_2$):

$$K_{шл} = \frac{A_1 + A_2}{\Pi_1 + \Pi_2} \quad (1.2)$$

В чисельнику відображується сума грошових коштів та їх еквівалентів, поточних фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості, інших оборотних активів (ряд. 1160 + ряд. 1165 + + суми ряд. 1125–1155 розділу II активу балансу), в знаменнику – підсумок розділу III пасиву балансу.

Коефіцієнт швидкої ліквідності допомагає оцінити можливість погашення підприємством короткострокових зобов'язань у випадку його критичного стану.

Оптимальне значення цього показника має бути в діапазоні 0,8 – 1.

3. Коефіцієнт поточної ліквідності ($K_{п}$) (коефіцієнт загальної ліквідності, коефіцієнт покриття, коефіцієнт загальної платоспроможності) узагальнює показники ліквідності. Він розраховується відношенням поточних активів

($A_1+A_2+A_3$) до поточних зобов'язань ($\Pi_1 + \Pi_2$):

$$K_{\text{пл}} = \frac{A_1+A_2+A_3}{\Pi_1+\Pi_2} \quad (1.3)$$

У чисельнику знаходиться підсумок розділу II активу балансу, в знаменнику – підсумок розділу III пасиву балансу.

Він обчислює загальну ліквідність і показує, наскільки поточні зобов'язання забезпечуються поточними активами, тобто кількість грошових одиниць поточних активів припадає на одну грошову одиницю поточних зобов'язань.

Оптимальне значення цього показника – 1,5–2. Мінімально допустиме значення дорівнює 1.

Якщо коефіцієнт покриття менше 1, це означає, що підприємство є неплатоспроможним у звітному періоді, тобто величини його оборотних активів недостатньо для погашення всіх поточних зобов'язань. Орієнтовне значення показника може задавати і саме підприємство, виходячи з конкретних умов господарювання і залежно від щоденної потреби підприємства у вільних грошових ресурсах. Якщо цей показник дуже високий, то це може бути пов'язано із надлишковими виробничими запасами, надвеликою завантаженістю готової продукції на складах, необумовлене зростанням дебіторської заборгованості, тобто із уповільненням обертання капіталу.

Динаміка зниження коефіцієнта означає підвищення ризику неплатоспроможності. Наприклад, у підприємства накопичені великі матеріальні запаси, їх важко реалізувати, але воно вважається платоспроможним.

У такому разі розраховують коефіцієнт критичної ліквідності (проміжний коефіцієнт покриття) як відношення поточних активів за мінусом виробничих запасів і затрат до поточних пасивів.

Висновки до розділу 1

Ліквідність та платоспроможність підприємства як економічна категорія широко використовується у фінансовому аналізі. Їх різний зміст зумовила відсутність єдиного трактування серед науковців. Було виявлено, що ліквідність підприємства - це його здатність покривати боргові зобов'язання та фінансувати нормальний хід господарської діяльності, що забезпечується ліквідністю активів та фінансовою гнучкістю підприємства.

Поняття «платоспроможність» характеризується значною мірою невизначеності і перебуває у тісному взаємозв'язку з різними економічними категоріями, що обґрунтовує відсутність чіткого розмежування змісту понять «платоспроможність», «ліквідність» та «фінансова стійкість».

Визначення ліквідності та платоспроможності компанії обґрунтовуються складними комплексами факторів та їх системною взаємодією, що в повній мірі обумовлено ємністю самого явища. Групування факторів, що впливають на ліквідність та платоспроможність дає змогу моделювати процес її забезпечення, здійснювати комплексний пошук внутрішньогосподарських резервів з метою її збереження або підвищення.

Базування методичного інструментарію оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства відбувається за рахунок системи показників.

Збалансована структура джерел формування капіталу є беззаперечною запорукою забезпечення довгострокової платоспроможності виробничо-економічної системи. Формування достатньої частки власного капіталу у складі джерел фінансування є гарантом постійної можливості підприємства погашати свої зобов'язання. Такий рівень можливо досягнути застосовуючи традиційний чи функціональний підходи до фінансування. Ліквідність та платоспроможність підприємства визначаються співвідношенням поточних активів (або їх елементів) і поточних (короткострокових) зобов'язань та їх складом, які є віддзеркаленням руху реальних грошових потоків.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «КОМПАНІЯ «ГАМАЮН»

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства та особливості його розвитку

Група Компаній «Гамаюн» на ринку меблів та обладнання з 2001 року.

Станом на 01.01.2018р. об'єднує в собі чотири юридичні особи та дев'ять СПД-ФО.

Головне підприємство Групи Компаній «Гамаюн» є ТОВ «Компанія «Гамаюн», яке запровадило систему управління якістю послуг та отримало Сертифікат УкрСЕПРО ISO 9001-2001.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ КОМПАНІЯ «Гамаюн» (далі – Товариство) створено у відповідності до Конституції України, Цивільного кодексу України, інших законодавчих актів України, Закону України «Про господарські товариства» та інших законодавчих актів України» шляхом об'єднання майна Учасників Товариства.

Учасниками Товариства є: Громадянин російської федерації Волков Андрій Володимирович та Громадянка України Волкова Наталія Іванівна.

Місцезнаходження Товариства: Україна, м.Київ, вул. Північно-Сирецька, будинок 3.

Спеціалізація Групи Компаній «Гамаюн» – Система «УКОМПЛЕКТУВАННЯ ПІД КЛЮЧ», яка включає в себе такий комплекс послуг:

1. Кваліфікована консультація щодо комплектації об'єкту Замовника;
2. Доставка продукції транспортом компанії в будь-яку точку України;

3. Розвантаження, збирання та монтаж меблів та обладнання;
4. Підключення та введення в експлуатацію обладнання (в т.ч. спеціалізованого);
5. Гарантійне та післягарантійне обслуговування.

Рис. 2.1. Логотип підприємства ТОВ «Компанія «Гамаюн»

Група Компаній «Гамаюн» пропонує сучасні учнівські меблі на металокаркаси, корпусні офісні меблі із ламінованого ДСП, дитячі спортивно-ігрові майданчики, спортивний інвентар, високотехнологічне харчове, пральне обладнання, побутову техніку, багато іншого. Вся продукція вироблена з екологічно безпечних матеріалів, має необхідні дозвільні документи.

Основними Замовниками Група Компаній «Гамаюн» – бюджетні установи, заклади освіти, органи виконавчої влади та місцевого самоврядування (Управління та Відділи освіти, академії, приватні гімназії, школи, ДНЗ, тощо).

Також досить великий сектор покупців займають благодійні фонди (понад 100) та будівельні компанії (УКБ Хмельницької ОДА, ВАТ «Домобудівник», ТОВ «ОМОКС», КП Білоцерківбуд, КП Будпромвиріб, ПП «Енергобуд-М», ЖБК ОК МАРІН-БІЛДЕР-КИЇВ, ТОВ «МОСБУД», багато інших).

У складі Групи Компаній Гамаюн станом на 01.01.2018 року плідно працюють 28 висококваліфікованих фахівців: менеджери з продажу, юрист, логісти, монтажники-збиральники та ін. Для монтажу та підключення спеціалізованого обладнання використовуються послуги перевірених партнерів,

які мають необхідний досвід та відповідні дозвільні документи.

На підприємстві «Гамаюн» існує матрична організаційна структура (слабка), так як висока кількість окремих проектів та інноваційних розробок накладається на сталу функціональну структуру (див. рис. 1.2.).

При цьому гармонійний управлінський колектив, що здатний успішно вирішувати чотири основні елементи управління: планування, організація, контроль та керівництво – тісно співпрацює з виконавцями проектів, на нарадах до уваги приймаються пропозиції основних технологів та навіть робочого персоналу (по покращення організації праці, умов праці та інше).

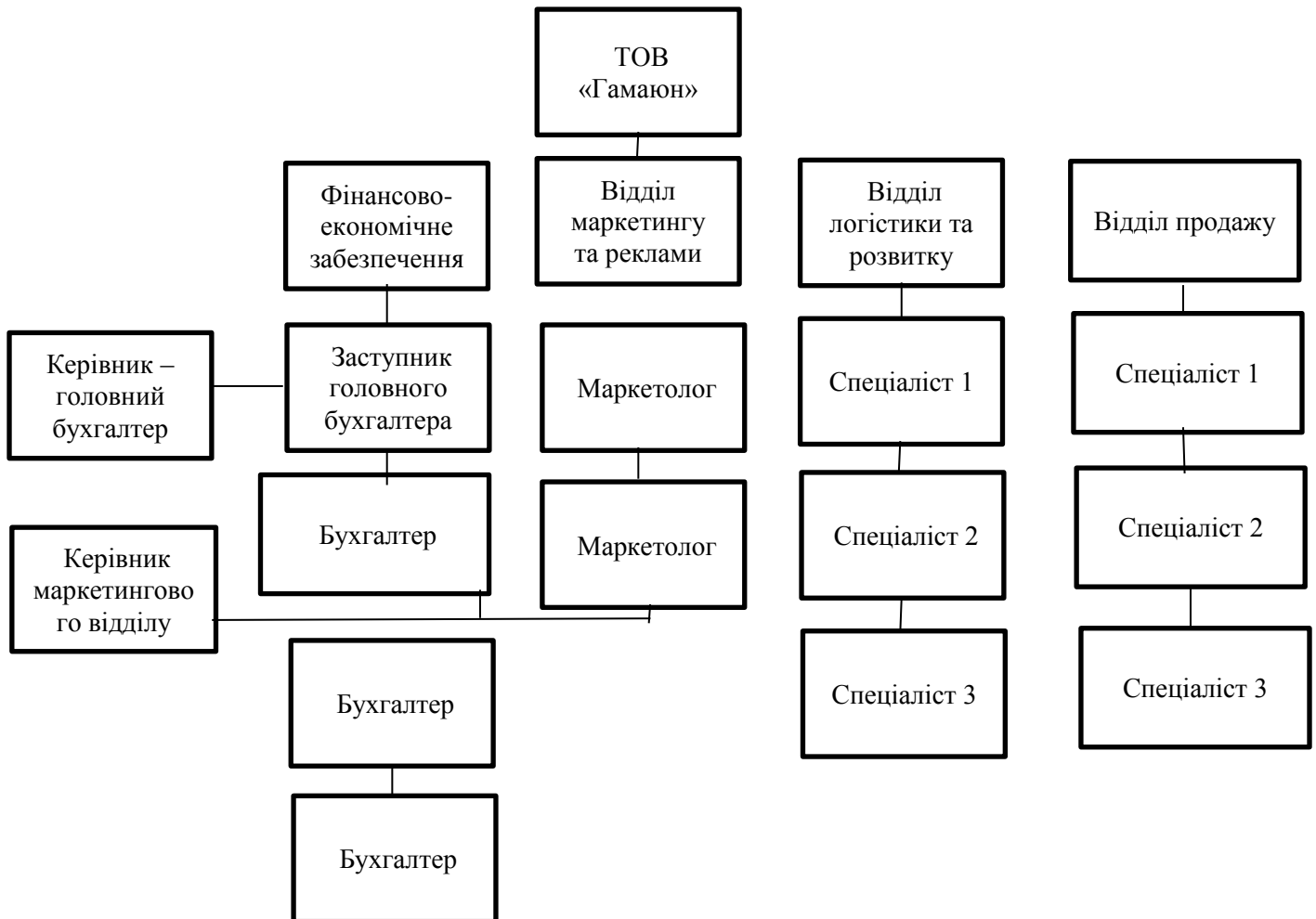

Рис. 2.2. Організаційна структура ТОВ «Компанія «ГАМАЮН»

Аналіз середовища підприємства – це процес визначення критично важливих елементів зовнішнього і внутрішнього середовища, які мають вплив на досягнення цілей підприємством.

Аналіз середовища виконує ряд важливих функцій в діяльності

підприємства:

- з погляду стратегічного планування, покращує визначення найбільш важливих факторів, що впливають на економіку підприємства і його майбутнє;
- з погляду політики підприємства, допомагає йому створити про себе найбільш сприятливе враження;
- з погляду поточної діяльності, забезпечує інформацією, необхідною для кращого виконання виробничих функцій. Так, О.С. Віханський доводить, що «аналіз середовища вважається початковим процесом стратегічного управління, оскільки він забезпечує як базу для визначення місії і цілей підприємства, так і для розробки стратегії поведінки, що дозволить підприємству здійснити свою місію і досягти своїх цілей» [8, с. 64].

Для визначення стратегії поведінки підприємства і її реалізації, керівництво повинно мати поглиблене уявлення як про внутрішнє середовище підприємства, його потенціал і тенденції розвитку, так і про зовнішнє середовище, тенденції його розвитку і місце, яке займає в ньому підприємство. При цьому внутрішнє середовище вивчається для того, щоб розкрити сильні і слабкі сторони підприємства, а зовнішнє середовище – для того, щоб розкрити загрози і можливості, які підприємство повинно враховувати при визначенні своїх цілей і при їх досягненні.

Внутрішнє середовище підприємства є джерелом його ефективного функціонування, оскільки включає потенціал розвитку на певному проміжку часу. Але внутрішнє середовище може також бути і джерелом проблем і навіть банкрутства підприємства у тому випадку, якщо потенціал не забезпечує ефективного функціонування підприємства.

Внутрішнє середовище підприємства як частина загального середовища знаходиться у рамках підприємства і безпосередньо впливає на ефективність функціонування підприємства.

Внутрішнє середовище має декілька аспектів, кожен з яких включає набір

ключових процесів та елементів і становить потенціал підприємства. Загальноприйнято включати до внутрішнього середовища підприємств:

- кадровий потенціал, який охоплює такі процеси, як: взаємодія менеджерів і робітників; наймання, навчання і кар'єрне зростання кадрів; оцінка результатів праці і стимулювання; створення і підтримка взаємовідносин між працівниками;

- організаційний потенціал включає: комунікаційні процеси; організаційні структури; норми, правила, процедури; розподіл прав і відповідальності; ієрархію підпорядкування;

- виробничий потенціал включає різні характеристики процесів виробництва продукції, постачання і ведення складського господарства; обслуговування технологічного парку; здійснення досліджень і розробок;

- маркетинговий потенціал охоплює ті процеси, що пов'язані з реалізацією продукції: ціноутворення, просування продукту на ринку, вибір ринків збуту і систем розподілу;

- фінансовий потенціал включає процеси, пов'язані із забезпеченням ефективного використання і руху грошових коштів підприємства, ліквідності, прибутковості, створення інвестиційних можливостей тощо.

Отже, з матеріалу поданому вище можна зрозуміти, що внутрішнє середовище, як частина загального середовища, є джерелом ефективного функціонування компанії і безпосередньо впливає на майбутній розвиток. Тому проаналізуємо внутрішнє середовище компанії «Гамаюн» за основними факторами.

Аналіз внутрішнього середовища компанії «Гамаюн» за факторами:

1) Організаційний, складові елементи:

- На підприємстві існує матрична організаційна структура (слабка), так як висока кількість окремих проектів та інноваційних розробок накладається на сталу функціональну структуру.

- Прийняття рішень здійснюється на нарадах, за участі вищого, середнього менеджменту, керівників проектів. Основне рішення – за директором.

- Часто проводяться онлайн конференції, сповіщення для працівників по загальній системі оповіщення, при приході на роботу по даній 41 системі всіх вітають та сповіщають новини, що стосуються підприємства.

2) Кадровий, складові елементи:

- Менеджери середнього рівня тісно співпрацюють з робітниками з одного боку, та з менеджерами вищого рівня з другого боку.

- Навчання кадрів відбувається за допомогою проведення семінарів, спеціалізованих курсів.

- Організація для всіх співробітників святкових днів: День сім'ї, релігійні свята.

- Горизонтальна комунікація: обмін інформацією між різними відділами та іншими структурними підрозділами, в результаті чого досягається координація і узгодження діяльності для досягнення загальних цілей організації. Умовою ефективного здійснення горизонтальних комунікацій є чіткий розподіл обов'язків, повноважень і відповідальності структурних підрозділів, дотримання службової етики взаємовідносин, використання сучасних засобів зв'язку.

3) Маркетинговий, складові елементи:

- Стратегія підтримуючого маркетингу – попит на ринку високий, тому проводяться заходи підтримки реклами, а також за допомогою постійної участі у виробничих виставках. За ознакою конкурентних переваг (за Портером) - стратегія цінового лідерства; а залежно від конкурентного становища фірми та її маркетингових спрямувань - стратегія ринкового лідера. Товарна політика – це насичення ринку. Цінова політика – середні ціни на товари.

- Здійснюються прямі поставки продукції та її монтаж, існує система розгляду скарг від споживачів.

4) Фінансовий, складові елементи:

- Прибутковість забезпечується шляхом продажу товару та послуг на ринку.

5) Стратегічний, складові елементи:

- Компанія безперервно розробляє нові інжинірингові рішення для

організації споживчих характеристик продукції.

2.2 Аналіз ліквідності балансу ТОВ «Компанія «Гамаюн»

Ефективна робота будь-якого підприємства невіддільна від забезпечення його стабільного фінансового стану шляхом підтримки абсолютної ліквідності та платоспроможності. Проте сьогодні основною проблемою ефективної діяльності українських суб'єктів господарювання є відсутність комплексної оцінки платоспроможності та ліквідності, яка б реально дозволяла керівництву суб'єкта господарювання виявляти слабкі місця та приймати правильні управлінські рішення.

Без оцінки рівня ліквідності підприємства аналіз його фінансового стану буде неповним для обґрунтованих висновків про поточний стан і перспективи розвитку таких суб'єктів господарювання. За допомогою показників ліквідності можна діагностувати фінансовий стан підприємства, оцінити його платоспроможність, усунути наявні недоліки з метою розвитку стабільної діяльності в майбутньому та залучення інвесторів.

Оскільки необхідно оцінити кредитоспроможність підприємства, необхідно проаналізувати ліквідність балансу за ринкових умов. Ліквідність балансу визначається як ступінь покриття зобов'язань компанії її активами протягом періоду, який перетворюється на грошовий еквівалент зобов'язань, коли вони настають. Спроможність підприємства розплачуватися за боргами залежить від ліквідності його балансу. Визначення актуальності ліквідності балансу набуває особливого значення в період економічної нестабільності та при ліквідації підприємств через банкрутство. Тут постає питання: чи вистачає у підприємства коштів для оплати боргів.

Розрахуємо ліквідність балансу ТОВ «Компанія «Гамаюн» за 2018-2021 рр.

Таблиця 2.1.

Аналіз ліквідності балансу, тис. грн

Ранжування активів балансу	Кінець 2018р.	Кінець 2019р.	Кінець 2020р.	Кінець 2021р.	Ранжування пасивів балансу	Кінець 2018р.	Кінець 2019р.	Кінець 2020р.	Кінець 2021р.
Високоліквідні активи (А1)	3236,2	3226,3	29070,4	590,9	Найтерміновіші зобов'язання (П1)	4889	28,7	95	15,4
Швидколіквідні активи (А2)	9131	761,3	14883,1	29142,2	Короткострокові пасиви (П2)	11353,8	4686,2	22991,3	10698,6
Повільноліквідні активи (А3)	3723,4	2199,6	6636	2782,9	Довгострокові пасиви (П3)	-	-	-	-
Важколіквідні активи (А4)	2305,4	1959,3	644,7	426,3	Постійні пасиви (П4)	2153,2	3431,6	28147,9	22228,3
Баланс	18396	8146,5	51234,2	32942,3	Баланс	18396	8146,5	51234,2	32942,3

* розраховано за даними бухгалтерського балансу досліджуваного підприємства

Для визначення ліквідності балансу підприємства необхідно зіставити розрахунки за групами активів і зобов'язань.

Баланс буде вважатися ліквідним за умови дотримання таких співвідношень між групами активів і зобов'язань:

$$1) A1 > P1.$$

$$2) A2 > P2.$$

$$3) A3 > P3.$$

$$4) A4 < P4.$$

(1) За даними ТОВ «Компанія «Гамаюн» на кінець 2018 року:

$$A1 = 3236,2 < P1 = 4889 \text{ тис. грн.}$$

$$A2 = 9131 < P2 = 11353,8 \text{ тис. грн.,}$$

$$A3 = 3723,4 \geq P3 = 0 \text{ тис. грн..}$$

$$A4 = 2305,4 \geq P4 = 2153,2 \text{ тис. грн.}$$

На кінець 2019 року:

$$A1 = 3226,3 \geq P1 = 28,7 \text{ тис. грн.}$$

$$A2 = 761,3 < P2 = 4686,2 \text{ тис. грн. ,}$$

$$A3 = 2199,6 \geq P3 = \text{ тис. грн.}$$

$$A4 = 1959,3 \leq P4 = 3431,6 \text{ тис. грн.}$$

На кінець 2020 року:

$$A1 = 29070,4 \geq P1 = 95 \text{ тис. грн.}$$

$$A2 = 14883,1 < P2 = 22991,3 \text{ тис. грн. ,}$$

$$A3 = 6636 \geq P3 = \text{тис. грн.}$$

$$A4 = 644,7 \leq P4 = 28147,9 \text{ тис. грн.}$$

На кінець 2021 року:

$$A1 = 590,9 \geq P1 = 15,4 \text{ тис. грн.}$$

$$A2 = 29142,2 \geq P2 = 10698,6 \text{ тис. грн. ,}$$

$$A3 = 2782,9 \geq P3 = \text{тис. грн.}$$

$$A4 = 426,3 \leq P4 = 22228,3 \text{ тис. грн.}$$

З огляду на вищезазначені розрахунки, можна зробити висновок, що протягом 2018-2021 років ліквідність балансу ТОВ «Компанія» «Гамаюн» спостерігається позитивна динаміка ліквідності. На кінець 2018 року баланс був неліквідним, адже не виконувалась основна тотожність. На кінець 2019 року ліквідність балансу «ТОВ «Компанія «Гамаюн» має відносну ліквідність. На кінець 2020 року така ж сама ситуація. В кінці 2021 року баланс підприємства має абсолютну ліквідність, так як виконується основне співвідношення активів між пасивами.

Це свідчить про достатність у підприємства власних оборотних засобів, що забезпечує його фінансову стійкість.

2.3. Аналіз показників ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства ТОВ «Компанія «Гамаюн»

У міжнародній і вітчизняній практиці в процесі аналізу платоспроможності і ліквідності найпоширенішим є аналіз коефіцієнтів. Для оцінки короткострокової платоспроможності (ліквідності) різні групи поточних активів зіставляють з

поточними зобов'язаннями. При цьому розраховують наступні коефіцієнти:

1. Коефіцієнт абсолютної (миттєвої) ліквідності (Кал).
2. Коефіцієнт швидкої (проміжної, суворой) ліквідності, або коефіцієнт кислотного тесту (Кшл).
3. Коефіцієнт поточної ліквідності (Кп) (коефіцієнт загальної ліквідності, коефіцієнт покриття, коефіцієнт загальної платоспроможності) є узагальнюючим показником ліквідності.

Проаналізуємо показники ліквідності і довгострокової платоспроможності ТОВ «Компанія «Гамаюн» протягом звітного періоду.

Таблиця 2.2.

**Аналіз показників ліквідності підприємства ТОВ «Компанія «Гамаюн»
за 2018-2021 роки.**

Показник	2018	2019	2020	2021	Відхилення +/-			
					2019/2018	2020/2019	2021/2020	2021/2018
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2	0,68	1,26	0,05	+0,48	+0,58	-1,21	-0,15
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,76	0,85	1,90	2,78	+0,09	+1,05	+0,88	+2,02
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,99	1,31	2,19	3,03	+0,32	+0,88	+0,84	+2,04

З таблиці 2.2. видно, що показники ліквідності підприємства є нестабільними.

Проаналізувавши коефіцієнт абсолютної ліквідності за 2018-2021 роки, можна сказати що тільки у 2018 році він відповідає нормативу, що вказує на 20–35% підприємство може в поточний момент погасити всі свої короткострокові борги і платоспроможність вважається нормальною.

Проте після 2018 року показник почав рости і вже у 2019 році значення коефіцієнта досягло 0,68, у 2020 році 1,26 (на 0,58 вище) і у 2021 році скоротився до 0,05. До 2021 року підприємство мало високі значення даного показника, можна зробити висновок про нераціональне використання коштів, тому що у

підприємства накопичилася великий обсяг грошових коштів не беруть участь у виробничо-економічному процесі. І це пояснює спад показника у 2021 році і невідповідність нормативу.

Коефіцієнт швидкої ліквідності відповідав нормативу у 2018 і 2019 році, 0,76 і 0,85 відповідно, що дає змогу стверджувати можливість погашення підприємством короткострокових зобов'язань у випадку його критичного стану.

Коефіцієнт поточної ліквідності у 2018 році становив 0,99. Це означає, що підприємство є неплатоспроможним у звітному періоді, тобто загальної величини його оборотних активів недостатньо для погашення всіх поточних зобов'язань. Але маємо позитивну динаміку, і вже у 2019 і 2020 році цей показник мав значення 1,31 та 2,19 відповідно, що вказує на платоспроможність підприємства у звітному періоді. У 2021 році коефіцієнт поточної ліквідності становить 3,03. Цей показник дуже високий, то це може бути пов'язано із надлишковими виробничими запасами, надплановою завантаженістю готової продукції на складах, невиправданим зростанням дебіторської заборгованості, тобто із уповільненням обертання капіталу.

У цілому ми бачимо, що підприємство є неплатоспроможним, але достатньо ліквідним.

Фінансова стійкість підприємства є однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства. Він пов'язаний зі ступенем залежності від кредиторів та інвесторів, як правило, характеризується співвідношенням власних коштів і позикових коштів, і становить загальну оцінку фінансової стійкості підприємства. Розрахувати систему показників для оцінки фінансової стабільності у світовій та вітчизняній бухгалтерсько-аналітичній практиці. В економічній літературі наводиться велика кількість аналітичних показників, але основними з них є: Оцінка фінансової стійкості підприємства, у тому числі об'єктивний аналіз розміру та структури активів і зобов'язань підприємства, оцінка його фінансової стійкості та незалежності на основі цього, а також аналіз відповідності фінансово-господарської діяльності

підприємства таким вимогам: : його правова діяльність ціль.

На фінансову стійкість підприємства впливають такі фактори:

- стан підприємства на товарному ринку;
- конкурентоспроможність продукції (робіт, послуг);
- ділова репутація підприємства;
- залежність підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів;
- наявність неплатоспроможних дебіторів;
- ефективність господарських і фінансових операцій.

Суттєво впливають на підприємство взагалі й фінансову стійкість зокрема зовнішні фактори:

- економічні умови господарювання;
- політична стабільність;
- розвиток техніки і технології;
- платоспроможний попит споживачів;

Аналіз складу і розміщення активів господарського суб'єкта проводиться на основі таблиці порівняльно-аналітичного балансу за статтями активів за допомогою методів вертикального (структурного) та горизонтального (динамічного) аналізу.

Таблиця 2.3.

Зміст та розрахунок коефіцієнтів, які характеризують фінансову стійкість

Назва показника	Зміст	Розрахунок на основі балансу
1	2	3
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії, концентрації власного капіталу), $K_{\text{фн}}$	Показує частку власного капіталу в загальній сумі джерел коштів (валюти балансу)	$K_{\text{фн}} = \frac{p. 1495}{p. 1900}$
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу $K_{\text{пк}}$	Показує частку позикового капіталу у загальній сумі джерел коштів (валюти балансу)	$K_{\text{фн}} = \frac{p. 1595 + p. 1695}{p. 1900}$
Коефіцієнт фінансової залежності $K_{\text{фз}}$	Показує, яка сума коштів припадає на одиницю власного капіталу, обернений до $K_{\text{фн}}$	$K_{\text{фн}} = \frac{p. 1900}{p. 1495}$

Продовження табл. 2.3.

Коефіцієнт концентрації поточної заборгованості $K_{пз}$	Показує, яку частину активів сформовано за рахунок поточних зобов'язань	$K_{пз} = \frac{p. 1695}{p. 1300}$
Коефіцієнт фінансової стійкості (забезпечення загальної заборгованості власним капіталом $K_{фс}$)	Показує співвідношення власного капіталу і залученого.	$K_{фс} = \frac{p. 1495}{p. 1595 + p. 1695}$
Коефіцієнт левериджу (фінансової ризику) $K_{фл}$	Показує співвідношення залученого капіталу та позикового капіталу, обернений до $K_{фс}$	$K_{фл} = \frac{p. 1595 + p. 1695}{p. 1495}$
Коефіцієнт забезпечення запасів власним капіталом $K_{зз}$	Характеризує суму власного оборотного капіталу на одиницю запасів	$K_{зз} = \frac{p. 1195 - p. 1695}{p. 1100}$
Коефіцієнт маневреності оборотних активів $K_{ма}$	Характеризує суму власного оборотного капіталу на одну грошову одиницю оборотних активів	$K_{ма} = \frac{p. 1195 - p. 1695}{p. 1195}$
Коефіцієнт маневреності власного капіталу $K_{мвк}$	Характеризує суму власного оборотного капіталу на одну грошову одиницю власного капіталу	$K_{мвк} = \frac{p. 1195 - p. 1695}{p. 1495}$
Коефіцієнт маневреності позикового капіталу $K_{мпк}$	Характеризує суму власного оборотного капіталу на одну грошову одиницю позикового капіталу	$K_{мпк} = \frac{p. 1195 - p. 1695}{p. 1595 + p. 1695}$

Проведемо аналіз рівня фінансової стійкості на прикладі підприємства ТОВ «Компанія «Гамаюн»

Таблиця 2.4

Аналіз показників фінансової стійкості підприємства ТОВ «Компанія «Гамаюн»

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відхилення +/-			
					2019/ 2018	2020/ 2019	2021/ 2020	2021/ 2018
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Коефіцієнт автономії(фін.незалежності)	0,12	0,42	0,55	0,67	+0,3	+0,13	+0,12	+0,55
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,88	0,58	0,45	0,33	-0,3	-0,13	-0,12	-0,55
Коефіцієнт фінансової залежності	8,54	2,37	1,82	1,48	-6,17	-0,55	-0,34	-7,06
Коефіцієнт концентрації поточної заборгованості	0,88	0,58	0,45	0,33	-0,3	-0,13	-0,12	-0,55
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,13	0,73	1,22	2,07	+0,6	+0,49	+0,85	+1,94

Продовження табл. 2.4

Коефіцієнт фінансового левериджу	7,54	1,37	0,82	0,48	-6,17	-0,55	-0,34	-7,06
Коефіцієнт забезпечення запасів власним капіталом	-0,04	0,67	4,14	7,83	+0,63	+3,47	+3,69	+7,79
Коефіцієнт маневровості власного капіталу	-0,07	0,43	0,98	0,98	+0,5	+0,55	0	+1,05
Коефіцієнт маневровості оборотного капіталу	-0,01	0,24	0,54	0,67	+0,25	+0,3	+0,13	+0,68
Коефіцієнт маневровості позикового капіталу	-0,01	0,31	1,19	2,03	+0,32	+0,88	+0,84	+2,04

Коефіцієнт автономії (фін. незалежності) у 2018 і 2019 роках має значення нижче нормативу, що говорить про те існує високий рівень фінансових ризиків. Проте починаючи з 2020 року бачимо позитивну динаміку показника. У 2020 році він становить 0,55, а у 2021 році 0,67, що говорить про те, що компанія використовує не весь свій потенціал.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу має нестабільну динаміку. Так як на початок аналізованого періоду (2018 року) він був вищий від нормативу (0,88) але вже у 2019 і 2020 році стабілізувався. У 2021 році коефіцієнт становить 0,33, що говорить про неповне використання виробничого та фінансового коливання. На це могло вплинути нестабільність грошового потоку. Так як компанія дуже часто приймає участі в комерційних та державних тендерних закупках це має вплив на данні показники.

Коефіцієнт фінансової залежності відповідав нормативу лише у 2019 та 2020 році – 2,3 та 1,82 відповідно.

Коефіцієнт концентрації поточної заборгованості показує, яку частину активів сформовано за рахунок поточної заборгованості становить 88% у 2018 році, 58% у 2019 році, 45% у 2020 році та 33% у 2021 році.

Отже капітал підприємства сформований на 88%, 58% 45% та 33 % відповідно за рахунок поточної заборгованості.

Коефіцієнт фінансової стійкості має дуже позитивну динаміку за 2018-2021 роки та вказує нам на те, що починаючи з 2019 року підприємство має гарні перспективи розвитку та низький рівень банкрутства.

Нормативне значення показника забезпечення власними оборотними засобами запасів: Нормативним є 0,5 і вище. Показник варто розглядати в динаміці. Збільшення показника свідчить про підвищення стійкості компанії в середньостроковій перспективі і про зниження залежності від короткострокових джерел фінансування.

В цілому, можна стверджувати що майже всі показники мають позитивну динаміку, що дозволяє вважати підприємство фінансово стійким.

Висновки до розділу 2

У другому розділі кваліфікаційної роботи було досліджено аналіз платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості підприємства ТОВ «Компанія «Гамаюн». Група Компаній «Гамаюн» на ринку меблів та обладнання з 2001 року.

Станом на 01.01.2018р. об'єднує в собі чотири юридичні особи та дев'ять СПД-ФО.

Головне підприємство Групи Компаній «Гамаюн» є ТОВ «Компанія «Гамаюн», яке запровадило систему управління якістю послуг та отримало Сертифікат УкрСЕПРО ISO 9001-2001.

Оскільки необхідно оцінити кредитоспроможність підприємства, необхідно проаналізувати ліквідність балансу за ринкових умов. Спроможність підприємства розплачуватися за боргами залежить від ліквідності його балансу. З огляду на вищезазначені розрахунки, можна зробити висновок, що протягом 2018-2021 років ліквідність балансу ТОВ «Компанія» «Гамаюн» спостерігається позитивна динаміка ліквідності. На кінець 2018 року баланс був неліквідним, адже не виконувалась основна тотожність. На кінець 2019 року ліквідність балансу «ТОВ «Компанія «Гамаюн» має відносну ліквідність. В кінці 2021 року баланс підприємства має абсолютну ліквідність, так як виконується основне співвідношення активів між пасивами.

Це свідчить про достатність у підприємства власних оборотних засобів, що забезпечує його фінансову стійкість.

Наступним етапом та показником дослідження виступала ліквідність підприємства за допомогою показників.

Проаналізувавши коефіцієнт абсолютної ліквідності за 2018-2021 роки, можна сказати що тільки у 2018 році він відповідає нормативу, що вказує на 20–35% підприємство може в поточний момент погасити всі свої короткострокові борги і платоспроможність вважається нормальною.

Коефіцієнт швидкої ліквідності відповідав нормативу у 2018 і 2019 році, що дає змогу стверджувати можливість погашення підприємством короткострокових зобов'язань у випадку його критичного стану.

У цілому ми бачимо, що підприємство є неплатоспроможним, але достатньо ліквідним.

Фінансова стійкість підприємства є однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства. Вона пов'язана зі ступенем залежності від кредиторів та інвесторів, як правило, характеризується співвідношенням власних коштів і позикових коштів, і становить загальну оцінку фінансової стійкості підприємства.

Коефіцієнт автономії (фін.незалежності) у 2018 і 2019 роках має значення нижче нормативу, що говорить про те існує високий рівень фінансових ризиків. Проте починаючи з 2020 року бачимо позитивну динаміку показника. У 2020 році він становить 0,55, а у 2021 році 0,67, що говорить про те, що компанія використовує не весь свій потенціал.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу має нестабільну динаміку. Так як на початок аналізованого періоду (2018 року) він був вищий від нормативу (0,88) але вже у 2019 і 2020 році стабілізувався. У 2021 році коефіцієнт становить 0,33, що говорить про неповне використання виробничого та фінансового коливання.

Коефіцієнт фінансової залежності відповідав нормативу лише у 2019 та

2020 році – 2,3 та 1,82 відповідно.

Коефіцієнт фінансової стійкості має дуже позитивну динаміку за 2018-2021 роки та вказує нам на те, що починаючи з 2019 року підприємство має гарні перспективи розвитку та низький рівень банкрутства.

В цілому, можна стверджувати що майже всі показники мають позитивну динаміку, що дозволяє вважати підприємство фінансово стійким.

РОЗДІЛ 3

ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ТА ПІДВИЩЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Напрями вдосконалення управління ліквідністю та підвищення платоспроможності підприємства

Одним із основних завдань удосконалення управління ліквідністю та підвищення платоспроможності підприємства є оцінка ймовірності неплатоспроможності підприємства. Існують формальні та неформальні критерії визнання підприємства неспроможним (банкрутом) [37, с. 196].

Платоспроможність фірм можна підвищити шляхом ефективного поводження з активами – збільшення їхнього обороту та ефективного поводження з дебіторською заборгованістю – оптимізації їх умов. Корпоративне прагнення до гарантованої платоспроможності часто призводить до накопичення великих резервів ліквідності, що призводить до уповільнення швидкості обороту капіталу та до появи інших альтернативних інвестиційних прибутків [32, с. 7]. Для вирішення проблеми недостатньої ліквідності необхідно збільшити частку ліквідних активів у корпоративній структурі, причому найбільш ліквідними активами є грошові інструменти [40, с. 325].

Проаналізувавши типові проблеми фінансово-виробничої діяльності підприємства, можна запропонувати наступні розв'язки:

1. Збільшення обсягу надаваних послуг;
2. Зниження витрат;
3. Залучення нових клієнтів;
4. Застосування методу «спонтанного фінансування»: збільшення оборотності обігових коштів; ліквідація кредиторської заборгованості; зменшення дебіторської заборгованості [34, с. 123].

Основна увага має бути зосереджена на вживанні заходів щодо недопущення прострочення платежів, що призведе до штрафів та погіршення фінансового стану компанії. На цій основі може бути побудований план дій щодо підвищення платоспроможності підприємств у короткостроковій перспективі. Роль підвищення організаційної платоспроможності отримала подальший розвиток, оскільки вона займає провідну позицію в оцінці фінансового стану, раціональності розподілу ресурсів і фінансового ризику сучасних організацій з метою зазнати неплатоспроможності. Розумні рішення щодо їх усунення, отже, подальший перспективний розвиток організації, раціональний розподіл ресурсів, фінансова стійкість підприємства [29, с. 66].

У рамках управління поточними активами підприємства здійснюють операції з управління оборотним капіталом і грошовими потоками. У цьому відношенні фінансовий менеджмент не слід розглядати просто як інвестиційну діяльність. Таким чином, в рамках фінансового менеджменту здійснюється управління економікою підприємства. У процесі управління фінансами підприємства організація управляє фінансовими відносинами та ресурсами. Основним завданням фінансового менеджменту є своєчасне управління рухом коштів і валютними відносинами. У рамках управління бізнесом виберіть цілі фінансового менеджменту та виберіть інструменти впливу на фінансові потоки та відносини. За допомогою важелів і методів управління в тій чи іншій формі проявляється фінансово-господарська діяльність підприємства. Існує точка зору, що від ефективності управління бізнесом залежить платоспроможність організації.

Взявши як приклад ситуацію із практики, спробуємо розібратися, наскільки дане твердження є слушним. Для цього звернемося до моделі керування управлінням платоспроможністю і показникам його фінансової діяльності [35, с. 124].

Основним моментом у застосуванні заходів необхідно зробити по зменшенню простроченої кредиторської заборгованості, яка може привести до

нарахування штрафів та погіршенню фінансового стану підприємства [24, 89]. На підставі вищевикладеного можемо побудувати механізм підвищення платоспроможності підприємства в короткостроковому періоді (рис. 3.1):

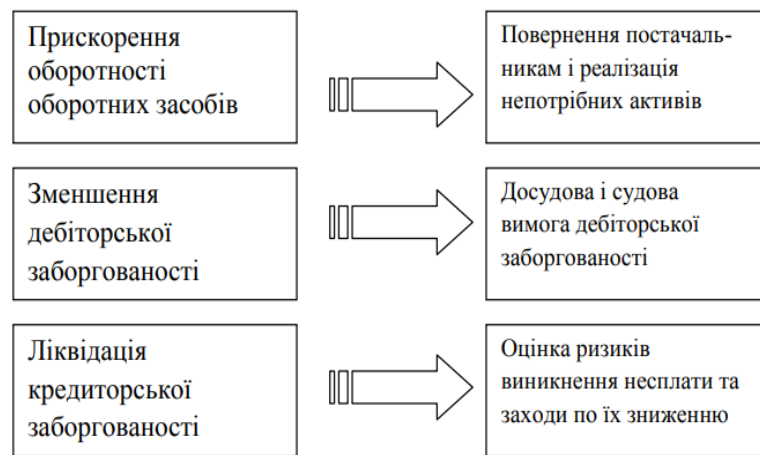

Рис. 3.1. Механізм підвищення платоспроможності та ліквідності активів підприємства

Для вирішення проблеми недостатньої ліквідності вважаємо за необхідне збільшити в структурі активів підприємства долю ліквідних активів, а найбільш ліквідними являються грошові кошти [45, с. 39].

Провівши аналіз типових проблем фінансово-виробничої діяльності підприємства, можемо запропонувати наступні рішення:

1. Збільшення обсягу виробленої продукції (послуг);
2. Зниження окремих статей витрат;
3. Залучення інвесторів;
4. Застосування метода «спонтанного фінансування»;
5. Прискорення обертання оборотних коштів;
6. Термінова ліквідація кредиторської заборгованості;
7. Зменшення дебіторської заборгованості.

Для того, щоб визначити, ознаки якої неплатоспроможності характеризують фінансовий стан підприємства, за допомогою фінансової звітності необхідно розраховувати наступні показники [47, 48]:

Показник абсолютної платоспроможності:

$$Pa = \text{Грошові кошти} / \text{Поточні пасиви} \quad (3.1)$$

Характеризує готовність підприємства негайно ліквідувати короткострокову заборгованість, оптимальне значення має бути 0,2-0,35. 2.

Коефіцієнт забезпечення власними коштами показує наявність власних обігових коштів підприємства, які необхідні для його фінансової стійкості:

$$K_{звк} = \text{Власні обігові кошти} / \text{Оборотні активи} \quad (3.2)$$

Нормативне значення коефіцієнта забезпечення, дорівнює 0,1.

Збільшення: мінімальне значення 0,1. зменшення показника призводить до визнання структури незадовільною, а підприємство – неплатоспроможним. Зростання коефіцієнта свідчить про задовільний фінансовий стан підприємства.

Коефіцієнт покриття характеризує достатність обігових коштів підприємства для погашення своїх боргів:

$$K_{п} = \text{Поточні активи} / \text{Поточні пасиви} \quad (3.3)$$

Нормативне значення коефіцієнта покриття, дорівнює 1,5. Характеризує достатність обігових коштів для погашення боргів підприємства протягом року, нормативний напрямок позитивних змін прямує до збільшення; критичне значення $K_{л.п.}=1$; при $K_{л.п.} < 1$ підприємство має неліквідний баланс.

Якщо $k_{л.п.} = 1-0,5$, підприємство своєчасно ліквідує борги.

Коефіцієнт швидкої платоспроможності (ліквідності) характеризує скільки одиниць найбільш ліквідних активів припадає на одиницю термінових боргів:

$$K_{шл} = (\text{Поточні активи} - \text{Запаси}) / \text{Поточні пасиви} \quad (7.4)$$

Збільшення має бути $K_{л.ш.} \geq 1$, в міжнародній практиці $K_{л.ш.}$ оптимальне значення 0,7-0,8. Алгоритм визначення ступеню неплатоспроможності підприємства в залежності відзначень розглянутих показників надано у табл. 3.1.

Фінансовий стан підприємства, у якого спочатку та наприкінці звітного кварталу мають місце ознаки поточної неплатоспроможності, відповідає законодавчому визначенню боржника, який не може виконувати свої грошові зобов'язання перед кредиторами, в тому числі по сплаті податків та зборів [16, с.

58].

Таблиця 3.1

Алгоритм визначення ступеню неплатоспроможності підприємства

Показник		Ступінь неплатоспроможності		
Назва	Нормативне значення	Поточна	Критична	Понадкритична
1. Поточна платоспроможність	> 0	Пп < 0	Пп < 0	Пп < 0
2. Коефіцієнт забезпечення	0,1	К _{об} > 0,1	К _{об} < 0,1	К _{об} < 0,1
3. Коефіцієнт покриття	1,5	К _п > 1,5	К _п < 1,5	К _п < 1
4. Чистий прибуток	> 0	> 0	> 0	< 0

Фактори критичної неплатоспроможності відповідають стану потенційного банкрутства. Наявність ознак надкритичної неплатоспроможності відповідає фінансовому стану боржника, коли він, повинен вжити заходи щодо уникнення банкрутства [19, с. 162].

Щоб своєчасно визначити формування негативної структури балансу у прибуткового працюючого підприємства, яка здібна у перспективі привести до проявів ознак неплатоспроможності, необхідно проводити експрес-аналіз фінансового стану підприємства [12,14].

Відповідно до Методичних рекомендацій, такий аналіз проводиться за допомогою коефіцієнта Бівера:

$$k_B = (ЧП - A) / (Од - Оп) \quad (3.4)$$

де, ЧП – чистий прибуток;

A – амортизація;

Од – довгострокові обов'язки;

Оп – поточні обов'язки.

Якщо значення даного показника на протязі тривалого часу (1,5 – 2 роки) не перевищує 0,2, це свідчить про формування незадовільної структури балансу.

Значення коефіцієнта Бівера, що рекомендується міжнародними стандартами, знаходиться в інтервалі 0,1 – 0,4. Правильним методом оцінки фінансових наслідків та неплатоспроможності сільськогосподарського підприємства є імітаційне моделювання виникнення ситуації банкрутства та прогнозна оцінка фінансових результатів, які тягнуть за собою прийняття рішення про реорганізацію боргових зобов'язань підприємства.

Інформаційна основа проведення прогнозних розрахунків:

- результати оцінки ліквідаційної вартості майна кризового підприємства;
- результати аналізу зобов'язань підприємства, зокрема оцінка загального обсягу боргів, що можуть бути визнані в судовому порядку, та визначення обсягу зобов'язань за черговістю кредиторів відповідно до визначеного в Законі про банкрутство порядку черговості;
- прогнозна оцінка судових та додаткових витрат, які виникають у процесі розгляду справи про банкрутство та роботи ліквідаційної комісії;
- інформація стосовно реальної вартості засновницьких внесків до формування статутного фонду кризового підприємства [14, с. 167]

3.2. Алгоритм реалізації управлінських рішень щодо удосконалення управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства

Динамічність розвитку суб'єктів господарювання та невизначеність сучасного економічного, фінансового та політичного простору ускладнюють спроможність підприємств повністю виконувати свої зобов'язання у встановлені терміни. Все більшого значення в системі розрахунків набувають такі питання, як своєчасна оплата відвантаженої продукції, своєчасна виплата заробітної плати та сплата податків і зборів. Підприємства не можуть витримати досягнутий рівень розвитку на відносно стабільних ринках товарів і фінансових

послуг. У зв'язку з цим необхідно створити ефективні організаційно-економічні механізми управління господарсько-фінансовою діяльністю підприємств. Під впливом міжнародної фінансової кризи, політичної та економічної нестабільності сповільнився та зупинився інвестиційний процес, знизилися темпи зростання обсягів виробництва, скоротилися види діяльності.

Підприємства не можуть виробляти та продавати продукцію, поки ринки товарів і фінансових послуг є відносно стабільними. У кризовий період головним завданням будь-якого бізнесу є адаптація до нового, досить складного та важкого бізнес-середовища. Необхідною умовою для продовження діяльності підприємства в даному середовищі є забезпечення ефективного управління його платоспроможністю, тобто здатністю повністю виконати свої зобов'язання протягом встановленого терміну.

Для забезпечення ліквідності та платоспроможності ТОВ «Компанія «Гамаюн» необхідно:

- постійний контроль за станом грошових потоків, капіталу;
- оптимальні схеми сплати податкових платежів;
- удосконалювати економічний механізм фінансово-господарської діяльності; здійснювати економію матеріально-технічних ресурсів;
- забезпечувати впровадження дієвих механізмів ціноутворення на продукцію;
- впровадження політики підготовки фахових менеджерів із фінансових і економічних питань, здатних розробляти і реалізовувати завдання загальної фінансової стратегії підприємства, спираючись на його виробничий потенціал.

Виробнича діяльність, результати якої у грошовій формі виступають джерелом сплати зобов'язань підприємства, повинна своєчасно авансуватися необхідними виробничими ресурсами, а виготовлена готова продукція – мати конкурентні переваги в умовах ринку господарювання і забезпечувати рентабельність фінансово-господарської діяльності.

У кризових умовах фінансовим менеджерам ТОВ «Компанія «Гамаюн», в

першу чергу, необхідно вирішити дві основні задачі для забезпечення платоспроможного стану підприємства:

- відновлення прибутковості основного виду діяльності;
- збалансування руху коштів.

Ці завдання є тактичними і зводяться до першого етапу підтримки платоспроможності підприємства. Реалізація цих завдань дозволить уникнути кризових тенденцій у короткостроковій перспективі. На другому етапі забезпечення ефективного управління корпоративною ліквідністю та платоспроможністю вирішуються стратегічні завдання, які в перспективі забезпечать розвиток фінансового потенціалу та своєчасне проведення комплексних розрахунків. Основні короткострокові (тактичні) та довгострокові (стратегічні) завдання управління наочно відображені на рисунку 1. 3.2 Як видно з наведеної нижче діаграми, основним тактичним напрямком забезпечення ліквідності та платоспроможності є підтримання прибуткової діяльності та оптимізація припливу та відтоку грошових потоків на збалансованій основі.

Рис. 3.2. Напрями забезпечення ліквідності та платоспроможності підприємства

На зростання прибутку та позитивного грошового потоку впливають

економічні процеси на макро- та мікрорівнях, серед яких важливо виділити: зміни споживчого попиту на продукцію; зміни у виробництві та збуті продукції конкурентів; можливість скорочення витрати на виробництво та збут продукції або можливість підвищення цін на продукцію при збільшенні продажів, зміни ризикових позицій [20]. Для досягнення або відновлення прибутковості під час кризи необхідно: зберегти обсяги виробництва та реалізації реалізованої продукції, прискорити оборотність активів, зменшити заборгованість. У процесі господарської діяльності слід приділяти увагу підвищенню ефективності системи збуту продукції та раціональному використанню виробничих ресурсів. Заходи щодо підвищення продуктивності праці та якості продукції залишаються важливими під час криз, оскільки вони сприяють збільшенню грошових надходжень.

Крім того, слід врахувати, що грошовий потік від операційної діяльності для ТОВ «Компанія «Гамаюн»» є основним джерелом фінансування виробничо-господарської діяльності у поточному періоді, особливо у період кризи, оскільки зовнішні кредитні ресурси не тільки мають велику вартість, але й майже недоступні. Тому менеджерам підприємств потрібно ставити виробничі завдання з урахуванням необхідності у досягненні позитивної величини чистого грошового потоку від основної діяльності протягом тривалого часу – більше одного року.

Необхідно не тільки виробляти рентабельну продукцію, але й шукати надійні канали її реалізації для своєчасного отримання грошового доходу. Збільшенню вхідних грошових потоків від операційної діяльності також сприяє впровадження системи контролю за припливом коштів відповідно до бюджету руху коштів, які необхідно за потребою корегувати (у випадку зміни внутрішніх умов реалізації продукції і зовнішніх потреб у продукції).

До зростання обсягів надходження коштів призводить постійна робота з боржниками (дебіторами підприємства), величина цих потоків виступає внутрішнім резервом підприємства з позиції фінансування окремих заходів, наприклад, рекламних [12].

Для досягнення оптимальної величини чистого грошового потоку від операційної діяльності сприятиме впровадження системи контролю за напрямками витрачання коштів відповідно до планових показників:

- за придбанням матеріалів, запасів за вигідними цінами; за обсягами списання запасів на виробництво продукції;
- за наднормативними обсягами використання коштів на загальноовиробничі цілі (витрати з обслуговування і управління виробництвом, представницькі витрати, витрати на зв'язок, відрядження, штрафи, неустойки тощо),
- за правильністю нарахування і виплати заробітної плати, податків і зборів;
- за витратами на маркетинг, обслуговування збутової мережі.

Кошти, які були отримані від здійснення інвестиційної діяльності, необхідно спрямувати на виробничі цілі, забезпечивши їх вивільнення з неефективних інвестиційних програм.

В умовах фінансово-економічної кризи, коли промислові підприємства, у тому числі машинобудівні, відчують недолік оборотних коштів для фінансування поточних витрат, згортаються програми реального і фінансового інвестування, тому такі традиційні способи витрачання коштів за цим видом діяльності, як придбання необоротних активів і фінансових інвестицій, не реалізуються і не відображаються у планах руху коштів (платіжних календарях, капітальних бюджетах).

Основними джерелами надходження грошових коштів у короткостроковому періоду у процесі здійснення інвестиційної діяльності у кризовий час залишається реалізація основних фондів, фінансових активів (акцій, частин у капіталі інших підприємств) і майнових комплексів (дочірніх підприємств та інших господарських одиниць).

Так як цей період розміщення активів для отримання додаткових прибутків не може здійснюватися з урахуванням загальної кризи, у тому числі на фінансових і фондових ринках, отримання відсотків і дивідендів не є джерелом позитивного грошового потоку [20].

Рух коштів від інвестиційної діяльності вимагає контролю в центрі відповідальності, наприклад продаж неліквідних активів на вигідних для підприємства умовах. Нарахування відсотків на кошти, інвестовані у фінансові інструменти, продані достроково або в кінці періоду розгортання. Інші джерела фінансування даного виду діяльності (повернення раніше сплачених компанією авансів, повернення кредитів іншим грантам,(наприклад, при продажу основних засобів).

Під час фінансової кризи фінансова діяльність сповільнюється через складність отримання кредитних ресурсів. У цей період має бути оптимізована структура капіталу, джерела та умови залучення власних і позикових коштів.

Для цього їй потрібно буде вжити таких заходів, як консолідація кредитних зобов'язань, перегляд дивідендних виплат і реструктуризація існуючих позик.

Основним джерелом надходження грошових коштів від фінансової діяльності в цьому періоді є частина отриманих короткострокових кредитів. Відповідно до відтоків грошових потоків не слід зараховувати платіжні зобов'язання за отриманими кредитами та кошти, сплачені лізингодавцям у рахунок погашення зобов'язань за фінансовим лізингом, а також періоди кризових явищ у фінансовій системі. Крім того, у цей період зазвичай припиняється виплата дивідендів, тобто вони не включаються до поточних зобов'язань, розрахованих перед учасниками (засновниками). Контроль грошових потоків від здійснення фінансової діяльності необхідно здійснювати за такими центрами відповідальності: рентабельність залучення банківських кредитних ресурсів для підприємства; наявність кредитів у певної кредитної організації; строк і періодичність погашення; розмір процентної ставки; розмір надходження власного капіталу [4; 12; 23].

Тому при вирішенні тактичної задачі збалансування потоків капіталу необхідно враховувати, що формування позитивних грошових потоків в умовах кризи відбувається переважно в процесі операційної діяльності, лише невелика кількість ресурсів надходить від реалізації інвестицій та фінансова діяльність.

Від'ємний грошовий потік в основному використовується для підтримки стабільного виробництва і продажів, тобто основної виробничої діяльності. Як видно, збалансованість руху капіталу в операційній діяльності є запорукою збереження наявної платоспроможності підприємства. Для забезпечення ефективного управління платоспроможністю ТОВ «Компанія Гамаюн» необхідно не тільки вирішити тактичні завдання, а й сформулювати стратегічний напрямок підтримки довгострокової платоспроможності підприємства.

У довгостроковому періоді забезпечення платоспроможності (фінансової стійкості) на ТОВ «Компанія «Гамаюн» передбачає розробку системи стратегічних напрямів діяльності, які пов'язані із загальною стратегією виробничо-господарської діяльності підприємства. Отже, серед великої кількості стратегій, які вже досить широко застосовуються у практичній діяльності підприємств, слід обрати такі, що будуть задовольняти потреби підприємства у забезпеченні саме довгострокової платоспроможності.

Менеджерам ТОВ «Компанія «Гамаюн» при прийнятті стратегії діяльності слід передбачити і оцінити наступні умови майбутнього функціонування в умовах ринку:

- потенційні можливості підприємства: аналіз загальних витрат підприємства і виділити резервні позиції, які дозволяють знизити як змінні, так і постійні витрати;

- настання ризикових ситуацій: поява нововведень пов'язаних з ризиком не отримання очікуваного прибутку або отримання втрат, які не були передбачені, тому слід проаналізувати усі можливі ризики, викликані діяльністю підприємства у довгостроковій перспективі;

- переваги у конкурентів: варто передбачити можливі нові зміни у конкурентів, оскільки від цього залежить частка ринку, на яку може розраховувати компанія;

- підвищення потреб у споживачів промислової продукції: у ринкових

умовах споживачі диктують напрями розвитку підприємства і задають стратегічну спрямованість діяльності, оскільки саме з їх сторони формується попит на продукцію з певними якостями;

- необхідність впровадження нових технологій : слід передбачити витрати на розробку більш прогресивних технологічних рішень, придбання нової сучасної техніки, що дозволить зменшити витрати виробництва і зайняти перші конкурентні позиції на ринку;

- підвищення кваліфікації співробітників: потрібно створити програми перепідготовки кадрів і підвищення їх кваліфікаційного рівня, що веде за собою підвищення продуктивності праці і буде надавати стимул працівникам на впровадження прогресивних змін для отримання переваг у виробничих і реалізаційних процесах, фінансово-економічних відносинах і ділових зв'язках.

Таким чином, збільшення оборотності активів та притоку та відтоку коштів відносно тактичного напрямку забезпечення платоспроможності бізнесу, який полягає в максимізації короткострокового прибутку за рахунок скорочення витрат, включаючи рекламні кампанії, наукові розробки, масштаби інвестицій та інші виробничі та невиробничі витрати. Послідовність і стратегічний напрям спрямовані на забезпечення того, щоб зростання вартості підприємства, частки ринку, впровадження інновацій та реалізація інвестиційних планів давали бажані результати лише в довгостроковій перспективі [63]. Заходи щодо збільшення обсягів діяльності та освоєння нових ринків збуту продукції перетинаються з відповідними функціональними стратегіями корпоративної фінансово-господарської діяльності та мають бути реалізовані в реальній діяльності компанії з метою досягнення беззбитковості діяльності та довгострокових фінансових показників, незалежність, генерувати грошові потоки у розмірах, достатніх для здійснення розрахунків із кредиторами, у заплановані терміни, що у цілому призведе до зростання вартості підприємства.

Також підприємство повинно мати маркетингові переваги у виробництві та збуті продукції, а саме: випуск конкурентоспроможних видів продукції з

відмінними техніко-економічними характеристиками, яким завчасно забезпечується збут. Серед основних завдань маркетингової діяльності підприємства слід виділити [4]:

- 1) визначення критичного обсягу виробництва продукції;
- 2) вибір цільового ринку і кінцевого споживача продукції (визначення місткості, стабільності і масштабів ринку, перспективної ринкової потреби у продукції).

Щоб отримати переваги у ринковому середовищі необхідно: концентрувати усі види ресурсів там, де вони принесуть найбільший ефект, оскільки ресурси є обмеженими; направляти ресурси на досягнення стратегій розвитку підприємства; знати наперед реакцію конкурентів на зміни у зовнішньому оточенні; здійснювати постійний і систематичний аналіз потреб ринку.

Одним із ключових заходів щодо досягнення довгострокової платоспроможності є зниження ризиків утрати здатності здійснювати розрахункові операції у зв'язку із недоотриманням частини доходу або появою додаткових витрат.

Потрібно нейтралізувати ризики за кожним видом діяльності:

- за фінансовою діяльністю
- інфляційні, валютні, ризики утрати фінансової стійкості: ці ризики призводять до зміни розміру і структури капіталу підприємства;
- за інвестиційною діяльністю – процентні, кредитні, ризики капітальних інвестицій у технічне переозброєння підприємства, ризики реінвестицій: ці ризикові події пов'язані із втратою вкладених коштів, недоотриманням доходів, які очікуються.
- за операційною діяльністю – зростання собівартості продукції, утрати робочого часу, зниження ціни на продукцію, транспортні, комерційні ризики: такі випадкові події призводять до порушення графіків збутової діяльності та ускладнюють виробничий процес.

При реалізації стратегій розвитку виникають ризики в управлінні

фінансово-господарською діяльністю на стадії коригування прийнятих рішень, виборі оптимальних завдань.

Отже, необхідно забезпечити захист від ризику компанії, тобто зберегти цілісність внутрішньої системи, властивостей виробничої, збутової, фінансово-економічної, інвестиційної діяльності відповідно до прийнятих стратегічних орієнтирів. Таким чином, ризик захищеності фінансової діяльності пов'язана з управлінням ризиком утрати фінансової стійкості, яка гарантує підприємству постійну платоспроможність.

Слід враховувати, що вкладення ресурсів у бізнес повинно приносити прибуток і забезпечувати його фінансову незалежність. Коли необхідні виробничі потужності та якісні матеріальні ресурси є достатніми для забезпечення виробництва, коли підприємство має достатні ліквідні кошти, коли підприємство має кваліфікований промислово-виробничий персонал, а продукція відповідає вітчизняним і міжнародним стандартам якості, ризик економічного розвитку. Ділові партнери надійні при проведенні ефективної маркетингової політики, оптимальному вкладенні коштів, залучених у бізнес-інвестиційний план, при ідеальній техніко-економічній обґрунтованості інвестиційних проектів, передбачених стратегією розвитку бізнесу. Тому формування тактичних і стратегічних напрямів забезпечення платоспроможності базується на загальних засадах корпоративного стратегічного розвитку.

У цілому послідовність реалізації управлінських рішень щодо удосконалення управління платоспроможністю підприємства представлена на рис. 3.3.

Рис. 3.3. Алгоритм реалізації управлінських рішень щодо удосконалення управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства

Як видно з рис. 3.3, основу алгоритму управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства складають стратегії розвитку, оскільки саме забезпечення прибутковості операційної діяльності дозволить вчасно здійснювати розрахунки і ефективно управляти заборгованістю.

3.3 Розробка рекомендацій щодо покращення управління платоспроможністю в системі фінансової безпеки ТОВ «Компанія «Гамаюн»

Напрямок ТОВ «Компанія Гамаюн» на підвищення платоспроможності та розвиток систем фінансової безпеки загалом не є виправданим через припущення, що такі системи повинні розвиватися в контексті єдиної системи економічної безпеки. Проте існування «військової економіки» та нинішня

несприятлива світова фінансова ситуація вимагають перегляду підходів суспільства до фінансової безпеки. Разом з тим, створення системи фінансової безпеки ТОВ «Гамаюн» на засадах управління його платоспроможністю передбачає врахування низки об'єктивних і суб'єктивних явищ суспільного життя, що є передумовою для встановлення такої системи.

Виходячи з наведених досліджень, ми вважаємо, що основними причинами побудови системи фінансової безпеки підприємств можуть бути:

- необхідність своєчасного виявлення, запобігання та вирішення фінансових загроз і ризиків;
- управління факторами та умовами, що впливають на рівень фінансової безпеки;
- забезпечення фінансової стійкості в довгостроковому періоді;
- збільшення обсягів операційної діяльності та розширення масштабів господарювання;
- ефективне управління фінансовим забезпеченням господарської діяльності ТОВ «Компанія «Гамаюн»;
- підвищення рівня платоспроможності та надійності;
- підвищення рівня доходності та прибутковості фінансово-господарської діяльності;
- підвищення рівня капіталізації та вартості ТОВ «Компанія «Гамаюн».

Зазначене вище в сукупності впливає на потребу створення системи фінансової безпеки ТОВ «Компанія «Гамаюн» на засадах управління його платоспроможністю, аналіз та оцінку якої було здійснено в попередньому пункті дипломної роботи.

Така, концепція повинна враховувати наступні складові:

- принципи організації системи фінансової безпеки ТОВ «Компанія «Гамаюн»;
- мету та завдання організації системи фінансової безпеки товариства;
- чинники впливу на систему фінансової безпеки товариства;

- механізм та методи управління системою фінансової безпеки підприємства;

- напрями та заходи реалізації системи фінансової безпеки підприємства.

За основу створення будь-якої управлінської системи, зокрема, і системи фінансової безпеки товариства, покладений, у першу чергу, системно-структурний підхід, який передбачає урахування різних елементів і складових, що характеризують фінансову систему підприємства.

Системно-структурний підхід передбачає, що створення системи фінансової безпеки товариства повинно базуватись на формування загальної концепції фінансової безпеки.

Вважаємо, що система управління платоспроможністю ТОВ «Компанія «Гамаюн» повинна включати в себе такі підсистеми:

- управління, яка забезпечує збір та обробку аналітичної інформації про заходи забезпечення платоспроможності та фінансової безпеки товариства, прогнозування умов, загроз, небезпек втрати платоспроможності та індикаторів фінансової безпеки, розробку та впровадження необхідних заходів щодо підтримки платоспроможності та фінансової безпеки на належному рівні;

- контролінгу, яка забезпечує інтеграцію, організацію та координацію всіх фаз управління платоспроможністю в системі фінансової безпеки ТОВ «Компанія «Гамаюн»;

- планування, яка відповідає за планування корпоративних ресурсів, оперативну реалізацію запланованих дій, оцінку ефективності запобігання можливої шкоди від негативних дій, планування комплексу заходів із забезпечення платоспроможності та фінансової безпеки, бюджетне планування практичної реалізації пропонованого комплексу заходів;

- аналізу, яка відповідає за аналіз та можливих загроз втрати платоспроможності ТОВ «Компанія «Гамаюн», ефективності використання наявних фінансових ресурсів;

- інформаційного забезпечення, що відповідає за фінансову звітність,

об'єктивність інформації щодо конкурентів, результатів моніторингу операцій на ринку збуту продукції, оцінку товарів заміників тощо.

Слід вказати, що сформований методичний базис до використання концептуальних підходів у площині забезпечення результативності управління платоспроможністю в системі фінансової безпеки ТОВ «Компанія «Гамаюн» включає в себе:

- усталений прикладний інструментарій фінансового менеджменту (тобто, вже відомий науковій спільноті та практикам, фінансовий план, фінансовий прогноз, бюджет грошових коштів, інвестиційний проект, кредитна угода, платіжний календар, план фінансового оздоровлення тощо);

- механізми управління платоспроможністю (механізм формування та реалізації фінансової політики, механізм управління структурою капіталу, механізм управління фінансовими ризиками тощо);

- важелі впливу на рівень фінансової безпеки підприємства (капітал, активи, обсяг продажу, зобов'язання, чинники виробництва, фонд оплати праці, орендна плата, ціна, витрати, дивіденди та ін.).

При цьому, слід вказати і на те, що принципи організації системи фінансової безпеки ТОВ «Компанія «Гамаюн» є: наукової обґрунтованості, стратегічної орієнтації, плановірності, цільової спрямованості, оптимальності.

Наведені принципи і є вагомим підґрунтям для формування концепції створення системи фінансової безпеки товариства на засадах управління платоспроможністю. Виходячи з приведеної сукупності принципів організації системи фінансової безпеки визначена головна мета створення такої системи, яка полягає в ідентифікації, упередженні та нейтралізації фінансових загроз і ризиків та забезпечення платоспроможності в довгостроковому періоді.

Найважливішими внутрішніми чинниками впливу на організацію системи фінансової безпеки підприємств є [26]: зміни динаміки платоспроможності підприємства; зміни стратегії та тактики фінансово-господарської діяльності підприємства.

Головними зовнішніми чинниками впливу на організацію системи фінансової безпеки підприємств є [26]: посилення негативних тенденцій в економіці країни; поява конкуренції на ринку дистрибуції меблів та спеціального обладнання; зміни законодавчої та нормативної бази діяльності підприємств.

До основних причин неплатоспроможності ТОВ «Компанія «Гамаюн», а отже порушення його фінансової безпеки можна віднести наступні:

- помилки в розрахунках планових обсягів виробництва і реалізації продукції, її собівартості;
- невиконання планових завдань виробництва і реалізації продукції, порушення її структури та асортименту, зниження якості;
- підвищення собівартості продукції; в умовах конкуренції втрата каналів реалізації і постійних покупців, замовників;
- неплатоспроможність самих покупців і замовників з різних на це причин;
- невиконання плану прибутку і нестаток власних джерел фінансування підприємства;
- інфляційні процеси і податкова політика; значне відволікання коштів у дебіторську заборгованість та у надлишкові виробничі запаси;
- низьке обертання оборотного капіталу.

Враховуючи зазначене, можна стверджувати, що ліквідність та платоспроможність відіграють значну роль при формуванні зваженої стратегії фінансової безпеки товариства та фінансової політики з управління, бо недостатній рівень ліквідності та платоспроможності означатиме відсутність свободи вибору дій керівництва ТОВ «Компанія «Гамаюн», потребу в інтенсивному продажу довгострокових вкладень і активів підприємства, що погіршує стан його взаємовідносин з покупцями, постачальниками, кредиторами, державою, банківськими установами [24].

З проведеного дослідження, можна зробити висновки, що для підвищення рівня платоспроможності ТОВ «Компанія «Гамаюн» в системі його фінансової

безпеки, необхідно:

1. Проведення аналізу й моніторингу формування виробничих запасів. Для цього необхідно оптимізувати процеси планування потреби в сировині, матеріалах і т. п., а також витрати матеріальних ресурсів шляхом використання професійних комп'ютерних технологій керування запасами й витратами;
2. Розробка складських норм запасів сировини, матеріалів;
3. Забезпечити повноцінне фінансування поточної фінансово-господарської діяльності товариства;
4. Підвищити реальну вартості активів та розширити обсяг робочого капіталу «Компанія «Гамаюн»»;
5. Підвищити ефективність використання та формування раціональної структури капіталу товариства;
6. Розширити обсяг діяльності товариства та охопити нові ринки збуту.

Першочерговим етапом у покращанні платоспроможності ТОВ «Компанія «Гамаюн» є пошук оптимального співвідношення власного і позикового капіталу, яке б забезпечило мінімальний фінансовий ризик за максимальної рентабельності власного капіталу.

Оптимізація ліквідності підприємства реалізується за допомогою оперативного механізму фінансової стабілізації – системи заходів, спрямованих, з одного боку, на зменшення фінансових зобов'язань, а з іншого, на збільшення грошових активів, що забезпечують ці зобов'язання.

Фінансові зобов'язання ТОВ «Компанія «Гамаюн» може зменшити за рахунок:

- зменшення суми постійних витрат (в тому числі витрат на утримання управлінського персоналу);
- зменшення рівня умовно-змінних витрат; продовження строків кредиторської заборгованості за товарними операціями.

Збільшити суму грошових активів ТОВ «Компанія «Гамаюн» можна за рахунок:

- прискорення оборотності дебіторської заборгованості (шляхом скорочення термінів надання комерційного кредиту);
- оптимізація запасів товарно-матеріальних цінностей (шляхом встановлення нормативів товарних запасів методом техніко – економічних розрахунків);
- планування раціонального співвідношення власного та позикового капіталу; розробки стратегічних та операційних фінансових планів.

Одним з найвагоміших факторів, що впливають на рівень платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості ТОВ «Компанія «Гамаюн» в стратегічному періоді є політика розробки та впровадження внутрішньофірмового фінансового прогнозування та планування, до якого можна включити: фінансове прогнозування, поточне фінансове планування, бюджетування та оперативне фінансове планування, що за своїм змістом охоплює управління грошовими потоками, дебіторською заборгованістю, кредитними ресурсами, інвестиційною діяльністю, ризиками та майбутнім розвитком ТОВ «Компанія «Гамаюн».

На нашу думку, необхідно виокремити такі резерви відновлення та підвищення платоспроможності «Компанія «Гамаюн»»: є:

- продаж зайвого устаткування, матеріалів і залишків готової продукції;
- запровадження прогресивної технології і автоматизації виробництва;
- вирішення проблеми енергоспоживання;
- використання нових ефективних технологій;
- збільшення валового прибутку за рахунок зменшення витрат.

Спробуємо застосувати на практиці один з резервів відновлення та підвищення платоспроможності підприємства ТОВ «Компанія «Гамаюн». Порівнюючи «Звіт про фінансовий результат» за 2020 і 2021 рік можна побачити, що підприємство отримали збитки у розмірі 1 685 тис. грн. Для покращення ситуації на підприємстві рекомендуємо зменшити собівартість реалізованої продукції на 15%, тим самим збільшити валовий прибуток. Зменшення собівартості продукції може відбутись за рахунок: підвищення технічного рівня

виробництва; удосконалення організації виробництва і праці; скорочення витрат на сировину та матеріали.

Валовий прибуток за 2021 рік становить: $18\,182,9 - 13\,268 = 4\,914,9$ тис. грн.

Якщо ми зменшимо собівартість реалізованої продукції на 15% отримаємо такий валовий прибуток: $18\,129,9 - 11\,277,8 = 6\,905,1$ тис. грн. Відповідно, зміниться і загальна кількість витра = $17\,926,8$ тис. грн, а чистий прибуток становитиме $293,48$ тис. грн. Додатково пропонуємо зменшити залишки готової продукції вдвічі, яка буде становити для $1391,45$ тис. грн.

Нижче пропонуємо розглянути як вплине зміна собівартості продукції на показники рентабельності підприємства ТОВ «Компанія «Гамаюн» в порівнянні з 2021 роком з новими вихідними даними.

Таблиця 3.2

Аналіз прогнозованої рентабельності підприємства ТОВ «Компанія «Гамаюн» в порівнянні з 2021 роком%

Показник	На кінець звітнього періоду	Прогнозований період	Абсолютне відхилення
Re активів	-5,11 %	0,93%	+6,04%
Re власного капіталу	-7,58%	1,32%	+8,9%
Re виробничих фондів (загальна рентабельність)	14,92	21,88	+6,96
Re продажу за чистим прибутком	12,7%	-2,6%	-15,3%

Як видно з таблиці, завдяки оптимізації собівартості продукції та зменшенню залишків готової продукції, рентабельність підприємства зросте на 6,96%, в порівнянні з 2021 роком. Рентабельність активів виросте на 6,04%, рентабельність власного капіталу виросте на 8,9%.

Отже, аналіз та оцінка платоспроможності в системі фінансової безпеки ТОВ «Компанія «Гамаюн»» підтвердив необхідність регулярного проведення оцінки рівня фінансової безпеки підприємства за різними групами показників, що

дасть змогу вчасно зреагувати на погіршення фінансового стану підприємства, раціонально вибрати напрями підвищення результативності своєї діяльності, а також продемонструє, на що слід звернути увагу, дасть можливість вчасно відреагувати на негативні тенденції, що розвиваються в процесі діяльності господарюючого суб'єкта.

Для вирішення зміцнення фінансової безпеки «Компанія «Гамаюн» за рахунок покращення платоспроможності, необхідно виконати ряд змін, які наведені вище, також доповнити фінансовий менеджмент маркетинговими інструментами для розширення кола споживачів.

Також необхідно збільшити випуск продукції та надання послуг, також покращити якість продукції, що допоможе підвищити довіру населення до підприємства. Додатково варто більш автоматизувати виробництво та продати застаріле обладнання, і замінити його новим, що дасть змогу ефективніше його використовувати, скорочувати затрати на виробництво одиниці продукції, що дозволить зменшити собівартість і збільшити прибуток товариства.

Висновки до розділу 3

Платоспроможність фірм можна підвищити шляхом ефективного поводження з активами – збільшення їхнього обороту та ефективного поводження з дебіторською заборгованістю – оптимізації їх умов. Корпоративне прагнення до гарантованої платоспроможності часто призводить до накопичення великих резервів ліквідності, що призводить до уповільнення швидкості обороту капіталу та до появи інших альтернативних інвестиційних прибутків. Для вирішення проблеми недостатньої ліквідності необхідно збільшити частку ліквідних активів у корпоративній структурі, причому найбільш ліквідними активами є грошові інструменти.

Проаналізувавши типові проблеми фінансово-виробничої діяльності підприємства, можна запропонувати наступні розв'язки:

1. Збільшення обсягу надаваних послуг;
2. Зниження витрат;
3. Залучення нових клієнтів;
4. Застосування методу «спонтанного фінансування»: збільшення оборотності обігових коштів; ліквідація кредиторської заборгованості; зменшення дебіторської заборгованості.

У кризовий період головним завданням будь-якого бізнесу є адаптація до нового, досить складного та важкого бізнес-середовища. Необхідною умовою для продовження діяльності підприємства в даному середовищі є забезпечення ефективного управління його платоспроможністю, тобто здатністю повністю виконати свої зобов'язання протягом встановленого терміну.

Для забезпечення ліквідності та платоспроможності ТОВ «Компанія «Гамаюн» необхідно:

- постійний контроль за станом грошових потоків, капіталу;
- оптимальні схеми сплати податкових платежів;
- удосконалювати економічний механізм фінансово-господарської діяльності; здійснювати економію матеріально-технічних ресурсів;
- забезпечувати впровадження дієвих механізмів ціноутворення на продукцію;
- впровадження політики підготовки фахових менеджерів із фінансових і економічних питань, здатних розробляти і реалізовувати завдання загальної фінансової стратегії підприємства, спираючись на його виробничий потенціал.

Виробнича діяльність, результати якої у грошовій формі виступають джерелом сплати зобов'язань підприємства, повинна своєчасно авансуватися необхідними виробничими ресурсами, а виготовлена готова продукція – мати конкурентні переваги в умовах ринку господарювання і забезпечувати рентабельність фінансово-господарської діяльності.

У кризових умовах фінансовим менеджерам ТОВ «Компанія «Гамаюн», в першу чергу, необхідно вирішити дві основні задачі для забезпечення платоспроможного стану підприємства:

- відновлення прибутковості основного виду діяльності;
- збалансування руху коштів.

Ці завдання є тактичними і зводяться до першого етапу підтримки платоспроможності підприємства. Реалізація цих завдань дозволить уникнути кризових тенденцій у короткостроковій перспективі. На другому етапі забезпечення ефективного управління корпоративною ліквідністю та платоспроможністю вирішуються стратегічні завдання, які в перспективі забезпечать розвиток фінансового потенціалу та своєчасне проведення комплексних розрахунків. Основні короткострокові (тактичні) та довгострокові (стратегічні) завдання управління наочно відображені на рисунку 1. 3.2 Як видно з наведеної нижче діаграми, основним тактичним напрямком забезпечення ліквідності та платоспроможності є підтримання прибуткової діяльності та оптимізація припливу та відтоку грошових потоків на збалансованій основі.

ВИСНОВКИ

Фінансовий стан підприємства з позиції короткострокової перспективи оцінюється показниками ліквідності й платоспроможності, що в загальному вигляді характеризують його здатність вчасно і у повному обсязі здійснювати розрахунки за короткостроковими зобов'язаннями з контрагентами.

Поняття «ліквідності» і «платоспроможності» не є тотожними.

Ліквідність – це здатність активів перетворюватися в грошові кошти. Вона характеризується наявністю у підприємства ліквідних засобів у формі залишку грошей у касі, грошових коштів на рахунках у банку та тих елементів оборотних активів, які легко реалізуються.

Ступінь ліквідності визначається тривалістю часового періоду, протягом якого ця трансформація може бути здійснена (чим коротше період, тим вища ліквідність активів).

Для аналізу ліквідності та платоспроможності було обрано підприємство Група Компаній «Гамаюн», яке на ринку меблів та обладнання з 2001 року.

Станом на 01.01.2020р. об'єднує в собі чотири юридичні особи та дев'ять СПД-ФО.

Головне підприємство Групи Компаній «Гамаюн» є ТОВ «Компанія «Гамаюн», яке запровадило систему управління якістю послуг та отримало Сертифікат УкрСЕПРО ISO 9001-2001.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ КОМПАНІЯ «Гамаюн» (далі – Товариство) створено у відповідності до Конституції України, Цивільного кодексу України, інших законодавчих актів України, Закону України «Про господарські товариства» та інших законодавчих актів України» шляхом об'єднання майна Учасників Товариства.

Група Компаній «Гамаюн» пропонує сучасні учнівські меблі на металокаркаси, корпусні офісні меблі із ламінованого ДСП, дитячі спортивно-ігрові майданчики, спортивний інвентар, високотехнологічне харчове, пральне

обладнання, побутову техніку, багато іншого. Вся продукція вироблена з екологічно безпечних матеріалів, має необхідні дозвільні документи.

Основними Замовниками Група Компаній «Гамаюн» – бюджетні установи, заклади освіти, органи виконавчої влади та місцевого самоврядування (Управління та Відділи освіти, академії, приватні гімназії, школи, ДНЗ, тощо).

В ході проходження практики було проведено аналіз фінансового стану підприємства ТОВ «Компанія «Гамаюн», а саме: аналіз ліквідності балансу, аналіз показників ліквідності та платоспроможності ТОВ «Компанія «Гамаюн» та аналіз показників фінансової стійкості. Для аналізу був обраний період 2018-2021 роки.

Протягом 2018-2021 років ліквідність балансу ТОВ «Компанія» «Гамаюн» спостерігається позитивна динаміка ліквідності. На кінець 2018 року баланс був неліквідним, адже не виконувалась основна ттожність. На кінець 2019 року ліквідність балансу «ТОВ «Компанія «Гамаюн» має відносну ліквідність. На кінець 2020 року така ж сама ситуація. В кінці 2021 року баланс підприємства має абсолютну ліквідність, так як виконується основне співвідношення активів між пасивами. Це свідчить про достатність у підприємства власних оборотних засобів, що забезпечує його фінансову стійкість.

Показники ліквідності та платоспроможності підприємства є нестабільними.

Проаналізувавши коефіцієнт абсолютної ліквідності за 2018-2021 роки, можна сказати що тільки у 2018 році він відповідає нормативу, що вказує на на 20–35% підприємство може в поточний момент погасити всі свої короткострокові борги і платоспроможність вважається нормальною.

Проте після 2018 року показник почав рости і вже у 2019 році значення коефіцієнта досягло 0,68, у 2020 році 1,26 (на 0,58 вище) і у 2021 році скоротився до 0,05. До 2021 року підприємство мало високі значення даного показника, можна зробити висновок про нераціональне використання коштів, тому що у підприємства накопичилася великий обсяг грошових коштів не беруть участь у

виробничо-економічному процесі. І це пояснює спад показника у 2021 році і невідповідність нормативу.

Коефіцієнт швидкої ліквідності відповідав нормативу у 2018 і 2019 році, 0,76 і 0,85 відповідно, що дає змогу стверджувати можливість погашення підприємством короткострокових зобов'язань у випадку його критичного стану.

Коефіцієнт поточної ліквідності у 2018 році становив 0,99. Це означає, що підприємство є неплатоспроможним у звітному періоді, тобто загальної величини його оборотних активів недостатньо для погашення всіх поточних зобов'язань. Але маємо позитивну динаміку, і вже у 2019 і 2020 році цей показник мав значення 1,31 та 2,19 відповідно, що вказує на платоспроможність підприємства у звітному періоді. У 2021 році коефіцієнт поточної ліквідності становить 3,03. Цей показник дуже високий, то це може бути пов'язано із надлишковими виробничими запасами, надплановою завантаженістю готової продукції на складах, невиправданим зростанням дебіторської заборгованості, тобто із уповільненням обертання капіталу.

У цілому ми бачимо, що підприємство є неплатоспроможним, але достатньо ліквідним.

Також, було досліджено фінансову стійкість підприємства ТОВ «Гамаюн». Коефіцієнт автономії(фін. незалежності) у 2018 і 2019 роках має значення нижче нормативу, що говорить про те існує високий рівень фінансових ризиків. Проте починаючи з 2020 року бачимо позитивну динаміку показника. У 2020 році він становить 0,55, а у 2021 році 0,67, що говорить про те, що компанія використовує не весь свій потенціал.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу має нестабільну динаміку. Так як на початок аналізованого періоду (2018 року) він був вищий від нормативу (0,88) але вже у 2019 і 2020 році стабілізувався. У 2021 році коефіцієнт становить 0,33, що говорить про неповне використання виробничого та фінансового коливання. На це могло вплинути нестабільність грошового потоку. Так як компанія дуже часто приймає участі в комерційних та державних тендерних

закупках це має вплив на данні показники.

Коефіцієнт фінансової залежності відповідав нормативу лише у 2019 та 2020 році – 2,3 та 1,82 відповідно.

Коефіцієнт концентрації поточної заборгованості показує, яку частину активів сформовано за рахунок поточної заборгованості становить 88% у 2018 році, 58% у 2019 році, 45% у 2020 році та 33% у 2021 році.

Отже капітал підприємства сформований на 88%, 58% 45% та 33 % відповідно за рахунок поточної заборгованості.

Коефіцієнт фінансової стійкості має дуже позитивну динаміку за 2018-2021 роки та вказує нам на те, що починаючи з 2019 року підприємство має гарні перспективи розвитку та низький рівень банкрутства.

Нормативне значення показника забезпечення власними оборотними засобами запасів: Нормативним є 0,5 і вище. Показник варто розглядати в динаміці. Збільшення показника свідчить про підвищення стійкості компанії в середньостроковій перспективі і про зниження залежності від короткострокових джерел фінансування.

В цілому, можна стверджувати що майже всі показники мають позитивну динаміку, що дозволяє вважати підприємство фінансово стійким.

Поліпшити платоспроможність підприємства можна шляхом ефективної роботи з активами - збільшуючи їх оборотність, грамотної роботи з дебіторською заборгованістю - оптимізуючи її строки. Прагнення підприємства до гарантованої платоспроможності часто приводить до нагромадження великого резерву ліквідних засобів, що приводить до вповільнення оборотності капіталів і до виникнення упущеної вигоди від інших альтернативних вкладень

Для забезпечення ліквідності та платоспроможності ТОВ «Компанія «Гамаюн» необхідно:

- здійснювати постійний контроль за станом грошових потоків, капіталу;
- обирати оптимальні схеми сплати податкових платежів;

- удосконалювати економічний механізм фінансово-господарської діяльності; здійснювати економію матеріально-технічних ресурсів;
- забезпечувати впровадження дієвих механізмів ціноутворення на продукцію;
- впроваджувати політику підготовки фахових менеджерів із фінансових і економічних питань, здатних розробляти і реалізовувати завдання загальної фінансової стратегії підприємства, спираючись на його виробничий потенціал.

На основі дослідження, систематизації та узагальнення наукових літературних джерел запропоновано концепцію щодо створення дієвої системи фінансової безпеки ТОВ «Компанія «Гамаюн» на засадах управління його платоспроможністю.

Вважаємо, що система управління платоспроможністю ТОВ «Компанія «Гамаюн» повинна включати в себе такі підсистеми: управління; контролінгу; планування; аналізу; інформаційного забезпечення.

В роботі виокремлено напрями управлінського впливу щодо зміцнення фінансової безпеки ТОВ «Компанія «Гамаюн» за умови покращення платоспроможності товариства, які узагальнено в чотири групи, а саме:

1. Пошук оптимального співвідношення власного і позикового капіталу.
2. Оптимізація збутової політики товариства.
3. Збільшення грошових коштів на розрахунковому рахунку підприємства виробництво.
4. Розробка нових видів продукції.

Саме ці напрями дозволять підприємству забезпечити його безперебійну діяльність, втримати конкурентні позиції на ринку, а також забезпечити фінансову безпеку на перспективу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрієнко В. М. Методи оцінки платоспроможності підприємств / В. М. Андрієнко // Моделювання регіональної економіки. – 2010. – № 1. – С. 98-105.
2. Бендиков М. Экономическая безопасность промышленного предприятия (организационно-методический аспект) / М. Бендиков // Консультант директора.– 2010. – № 2. – С. 7-13.
3. Бердар М. М. Фінанси підприємств: навчальний посібник / М. М. Бердар. – Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
4. Бернацький В. О. Теоретичні аспекти управління платоспроможністю при забезпеченні фінансової безпеки підприємства / В. О. Бернацький, І. О. Доценко // Фінансові аспекти розвитку економіки України: теорія, методологія, практика: збірник наукових праць здобувачів вищої освіти і молодих учених. Хмельницький : ХНУ, 2020. – С. 12-14.
5. Бернацький В. О. Управління фінансовою безпекою підприємства / В. О. Бернацький, М. П. Антонєць // Інструменти регулювання національної економіки та національної безпеки в умовах сучасних глобальних викликів : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (6-7 листопада 2020 р., м. Хмельницький). – Хмельницький: ХНУ, 2020.
6. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента / И. А. Бланк. – Киев : Ника Центр, 2000. – Т. 1. – 592 с.
7. Вдовенко Л. О. Стан та перспективи розвитку аграрного сектору в контексті державної політики фінансової підтримки товаровиробників / Л. О. Вдовенко, С. А. Вдовенко // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2018. – № 3. – С. 113-122.
8. Ганущак Т. В. Фінансова безпека бізнесу: навч. посібник / Т. В. Ганущак. – Київ, 2016. – 266 с.

9. Гриньова В. М. Соціально-економічні проблеми інноваційного розвитку підприємств: монографія / В. М. Гриньова, О. В. Козирева. – Харків: ІНЖЕК, 2006. – 192 с.
10. Дєєва Н. М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Н. М. Дєєва, О. І. Дедіков. – Київ: «Центр учбової літератури», 2007. – 328 с.
11. Діяльність підприємств / Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 25.10.2020).
12. Долгоруков Ю. О. Пофакторний аналіз фінансового стану малого підприємництва в регіоні / О. Ю. Долгоруков, Н. І. Редіна, О. М. Кужман // Фінанси України. – 2006. – № 10. – С. 129-138.
13. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення / М. М. Єрмошенко. – Київ : Видавничий центр КНТЕУ, 2001. – 310 с.
14. Жук В. М. Вирішення проблем фінансової безпеки на стиках фінансової і бухгалтерської науки / В. М. Жук // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес». – 2014. – Вип. 200, ч. 3. – С. 20-27.
15. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – К. : Знання, 2007. – 1079 с.
16. Іванюта С. М. Методологічні підходи щодо понять «платоспроможність» та «ліквідність» / С. М. Іванюта, П. В. Іванюта // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2015. – № 3. – С. 150-153.
17. Івахненко В. М. Курс економічного аналізу: навч. посіб. / В. М. Івахненко. – Київ: «Знання-прес», 2010. – 207 с.
18. Іващенко В. І. Економічний аналіз господарської діяльності / В. І. Іващенко, М. А. Болюх. – Київ: ЗАТ «Нічлава», 2011. – 204 с.

19. Ілляшенко С. М. Складові економічної безпеки підприємства і підходи до їх оцінки / С. М. Ілляшенко // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – № 3 (21). – С. 12-19.
20. Інвестологія: наука про інвестування: навчальний посібник / С. К. Реверчук, Н. Й. Реверчук, І. Г. Скоморович та ін. / за ред. докт. екон. наук, проф. С. К. Реверчука. – Київ : Атіка, 2001. – 264 с.
21. Кісіль М. І. Критерії і показники економічної ефективності малого та середнього бізнесу на селі / М. І. Кісіль // Економіка АПК. – 2011. – № 8. – С. 59-64.
22. Клочан В. П. Використання методу коефіцієнтів для оцінки фінансового стану підприємства / В. П. Клочан, В. В. Клочан, Н. І. Костаневич, А. Г. Костирко // Економіка АПК. – 2018. – № 7. – С. 54-55.
23. Ковальчук Н. О. Підходи щодо оцінювання фінансово-економічної безпеки вітчизняних підприємств / Н. О. Ковальчук, А. Г. Корбутяк // Бізнеінформ. – 2014. – № 10. – С. 249-255.
24. Кокнаєва М. О. Особливості формування методичного інструментарію дослідження фінансово-економічної безпеки торговельних підприємств / М. О. Кокнаєва // Економічний часопис-XXI. – 2012. – № 5–6. – С. 53-55.
25. Косова Т. Д., Сіменко І. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Т. Д. Косова, І. В. Сіменко. – Київ: «Центр учбової літератури», 2013. – 440 с.
26. Костирко Л. А. Діагностика потенціалу фінансово-економічної стійкості підприємства : моног. / Л. А. Костирко. – Х.: Фактор, 2008. – 336 с.
27. Котляр М. Аналіз фінансового стану підприємства / М. А. Котляр. – Фінанси України. – 2014. – №5. – С. 26-29.
28. Кракос Ю. Б. Управління фінансовою безпекою підприємств / Ю. Б. Кракос, Р. О. Разгон // Проблеми теорії та практики. – 2018. – № 1(1). – С. 86-97.

29. Кузенко Т. Б. Управління фінансовою безпекою на підприємстві / Т. Б. Кузенко, В. В. Прохорова, Н. В. Сабліна // Бізнес Інформ. – 2007. – № 12 (1). – С. 27-29.
30. Лаврова Ю. В. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства / Ю. В. Лавров // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2010. – № 29. – С. 127-130.
31. Аверіна М.Ю. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства: шляхи покращення / М. Ю Аверіна // Актуальні проблеми економіки. – 2018. – №9. – С. 92-100.
32. Азарова А.О. Підходи до формалізації механізму оцінювання фінансового стану підприємства / А. О. Азарова, О.В. Рузакова // Фінанси України. – 2016. – №12. – С.121-129.
33. Аналіз господарської діяльності. Навчальний посібник / За заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 384с.
34. Білик М.Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств / М. Д. Білик // Фінанси України. – 2015. – № 3. – С.117-128.
35. Бень Т.Г. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства / Т. Г. Бень, С. Б. Довбня // Фінанси України. – 2017. – №6. – С.53-60.
36. Верланов О.Ю. Методологічні проблеми оцінки фінансового стану підприємств / О.Ю. Верланов // Економічні науки. Наукові праці. – 2019. – К. – Т. С. 84-86
37. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз. Навчальний посібник / Б.Є Грабовецький; Вінниц. нац. техн. ун-т. – Вид. 2-ге, доповн. та переробл. – Вінниця: ВНТУ, 2019. – 84с.
38. Грязнова А.Г. Фінанси / А. Г. Грязнова, Е.В. Маркіна, М.Л. Седова – М. : Фінанси і статистика, 2018. – 496 с.
39. Денисенко М.П. Заходи покращення фінансового стану підприємства у сучасних умовах господарювання / М. П. Денисенко // Економіка і держава. – 2019. – №12. – С. 61-65.

40. Денисенко М.П. Основні аспекти оцінки фінансового стану підприємств / М.П. Денисенко, О.В. Зазимко // Агросвіт. – 2015. – №10. – URL: http://www.agrosvit.info/pdf/10_2015/10.pdf
41. Кіндрацька Г.І. Економічний аналіз: підручник / За ред. проф. А.Г. Загороднього. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2018. – 487 с.
42. Кірейцев Г. Г. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / Г. Г. Кірейцев. – К. : ЦУЛ, 2015. – 495 с.
43. Клементьєва О. Ю. Удосконалення інтегральної оцінки фінансового стану промислового підприємства / О. Ю. Клементьєва // URL: <http://nbuv.gov.ua>.
44. Ковалевська А.В. Критичний аналіз методів оцінки фінансового стану підприємства / А.В. Ковалевська, С.І. Асєєв // БІЗНЕСІНФОРМ. – 2018. – № 3. – С. 163-169.
45. Ковтуненко К. В. Економічне оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства: своєчасність процесу та достовірність результату: монографія / К. В. Ковтуненко, Л. П. Шацкова. – О.: ФОП Бондаренко М.О., 2015. – 254 с.
46. Ковтуненко Ю.В. Методичні основи аналізу фінансового стану промислового підприємства / Ю.В. Ковтуненко // Економіка. Фінанси. Право. – 2016. – № 8/2. – С. 40-41.
47. Козляченко О. М. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства при загрозі банкрутства / О. М. Козляченко // Актуальні проблеми економіки. – №10(112). – 2017. – С. 182-187.
48. Комариця Л.Л. Аналіз фінансового стану підприємства у кризових умовах економіки / Л. Л. Комариця, Ю.Г. Кіцак – URL: http://www.rusnauka.com/9_DN_2020/Economics/61392.doc.htm.
49. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий аналіз» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування / Ткаченко І.П. – Кам'янське, ДДТУ, 2019 р. – 223 с.

50. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз підприємств / М.Я. Коробов. – К. : Знання, 2020. – 378 с.

51. Ларка М. І. Аналіз фінансового стану підприємства як засіб підвищення ефективності його діяльності / М. І. Ларка, Г.О. Лісовські // Вісник НТУ «ХП». Серія «Технічний прогрес і ефективність виробництва». – 2013. – № 22 (995). – С. 168–174.

Додаток А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 5 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "ГАМАЮН"	Дата (рік, місяць, число)	2020	01	01
Територія	м Київ	за ЄДРПОУ	31610879		
Організаційно-правова форма господарювання	приватне підприємство	за КОАТУУ	8036300000		
Вид економічної діяльності	виробництво харчових продуктів, м'яса, м'ясних і овочевих консервів, приправ	за КОПФГ	120		
Середня кількість працівників, осіб	12	за КВЕД	46.47		
Одиниця виміру:	тис. грн з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон	вулиця Північно-Сармська, буд. 3, ПОДІЛЬСЬКИЙ р-н, м. КИЇВ, 04136		2009414		

I. Баланс на 31 грудня 2019 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	83,1
Основні засоби:	1010	2 305,4	1 876,2
первісна вартість	1011	2 435,1	2 478,7
знос	1012	(129,7)	(602,5)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	2 305,4	1 959,3
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	3 723,4	2 199,6
у тому числі готова продукція	1103	3 705,9	2 199,6
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5 008,8	136,7
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	125,4
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	9,7
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 499,0	435,5
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	3 236,2	3 226,3
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	2 623,2	63,7
Усього за розділом II	1195	16 090,6	6 187,2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	18 396,0	8 146,5

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	40,0	40,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподлений прибуток (непокритий збиток)	1420	2 113,2	3 391,6
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	2 153,2	3 431,6
II. Довгострокові зобов'язання, зільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 544,9	-
товари, роботи, послуги	1615	1 875,3	29,3
розрахунками з бюджетом	1620	2 275,4	2,2
у тому числі з податку на прибуток	1621	221,8	-
розрахунками зі страхування	1625	-	3,0
розрахунками з оплати праці	1630	68,7	23,5
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	9 478,5	4 656,9
Усього за розділом III	1695	16 242,8	4 714,9
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	18 396,0	8 146,5

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2019 р.

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
I	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	23 770,8	37 460,1
Інші операційні доходи	2120	2,7	19,5
Інші доходи	2240	2,4	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	23 775,9	37 479,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(15 425,1)	(24 598,9)
Інші операційні витрати	2180	(7 072,4)	(10 569,4)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(22 497,5)	(35 168,3)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	1 278,4	2 311,3
Податок на прибуток	2300	(364,6)	(410,4)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	913,8	1 900,9

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

Директор

Андрій

Володимиревич

Володимир Андрій Володимиревич

(ініціали, прізвище)

Володимир Андрій Володимиревич

(ініціали, прізвище)

Додаток Б

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства"

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємства

Підприємство

Товариство з обмеженою відповідальністю "ГАМАЮН"

Дата (рік, місяць, число)

Коди	
за ЄДРПОУ	31610879
за КОАТУУ	8036300000
за КОПФГ	240
за КВЕД	46.47

Територія ПОДІЛЬСЬКИЙ Р-Н м КИЇВ

за ЄДРПОУ

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю

за КОАТУУ

Вид економічної діяльності Оптова торгівля меблями, килимами й освітлювальним приладдям

за КОПФГ

Середня кількість працівників, осіб 9

за КВЕД

Одиниця виміру тис. грн з одним десятковим знаком

Адреса, телефон Північно-Сирецька, буд. 3, м. КИЇВ, 04136

2009414

1.Баланс на 31 грудня 2018 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	17,4	2 305,4
первісна вартість	1011	60,9	2 435,1
знос	1012	(43,5)	(129,7)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	17,4	2 305,4
II. Оборотні активи			
Заласи	1100	1 596,4	3 723,4
у тому числі готова продукція	1103	1 596,1	3 705,9
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	324,7	5 008,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	12,5	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	12,5	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 381,4	1 499,0
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 489,7	3 236,2
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	2 002,9	2 623,2
Усього за розділом II	1195	8 807,6	16 090,6
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	8 825,0	18 396,0

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	40,0	40,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	509,5	2 113,2
Неоплачений капітал	1425	-	-
Усього за розділом I	1495	549,5	2 153,2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	657,8	2 544,9
товари, роботи, послуги	1615	623,0	1 875,3
розрахунками з бюджетом	1620	1 468,6	2 275,4
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	221,8
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	62,5	68,7
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	5 463,6	9 478,5
Усього за розділом III	1695	8 275,5	16 242,8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	8 825,0	18 396,0

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2018

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	37 460,1	19 168,1
Інші операційні доходи	2120	19,5	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	37 479,6	19 168,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(24 598,9)	(13 933,5)
Інші операційні витрати	2180	(10 569,4)	(4 273,2)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(35 168,3)	(18 206,7)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	2 311,3	961,4
Податок на прибуток	2300	(410,4)	(46,4)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	1 900,9	915,0

Керівник
Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

Володимир Волков
Андрій
Володимирович

Волков Андрій Володимирович
(ініціали, прізвище)

Волков Андрій Володимирович
(ініціали, прізвище)

Додаток В

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 5 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	Коди		
		2021	01	01
Товариство з обмеженою відповідальністю "КОМПАНІЯ "ГАМАЮН"	за ЄДРПОУ	37726414		
Територія Подільський р-н м.Київ	за КОАТУУ	8038500000		
Організаційно-правова форма господарювання приватне підприємство	за КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності Оптова торгівля меблями, килимами й освітлювальним приладдям	за КВЕД	46.47		
Середня кількість працівників, осіб	14			
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон	вулиця Північно-Сирецька, буд. 3, ПОДІЛЬСЬКИЙ р-н, м. КИЇВ, 04136	2009414		

1.Баланс на 31 грудня 2020 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного року	1801006
			На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	442,0	644,7
первісна вартість	1001	740,4	1 207,6
накопичена амортизація	1002	(298,4)	(562,9)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :	1010	-	-
первісна вартість	1011	-	-
знос	1012	(-)	(-)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	442,0	644,7
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	6 902,6	6 636,0
у тому числі готова продукція	1103	6 902,6	6 636,0
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5 789,0	8 778,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1 295,6	1 838,0
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 635,1	4 264,2
Поточні фінансові інвестиції	1160	160,0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	14 881,7	29 070,4
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	0,5	2,9
Усього за розділом II	1195	32 664,5	50 589,5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	33 106,5	51 234,2

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1,0	1,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	22 090,0	28 146,9
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	22 091,0	28 147,9
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	568,9	2 737,8
розрахунками з бюджетом	1620	372,6	17,7
у тому числі з податку на прибуток	1621	370,1	17,7
розрахунками зі страхування	1625	8,1	16,3
розрахунками з оплати праці	1630	46,8	61,0
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	10 019,1	20 253,5
Усього за розділом III	1695	11 015,5	23 086,3
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	33 106,5	51 234,2

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2020 р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	88 002,1	70 918,5
Інші операційні доходи	2120	245,0	7,2
Інші доходи	2240	510,4	64,4
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	88 757,5	70 990,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(58 844,6)	(49 276,7)
Інші операційні витрати	2180	(22 526,4)	(16 403,8)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(81 371,0)	(65 680,5)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	7 386,5	5 309,6
Податок на прибуток	2300	(1 329,6)	(955,7)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	6 056,9	4 353,9

Керівник _____

(підпис)

Головний бухгалтер _____

(підпис)

ЕП Волков

Андрій

Володимирович

Пальчицька

Наталія

Олександрівна

Волков Андрій Володимирович

(ініціали, прізвище)

Пальчицька Наталія Олександрівна

(ініціали, прізвище)

Додаток Г

Додаток Г
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрошена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу 1)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	Коди		
Товариство з обмеженою відповідальністю "КОМПАНІЯ "ГАМАЮН"	за СДРНОУ	2022	01	01
Територія Подільський р-н м. Київ	за КАТОТТГ	37726414		
Організаційно-правова форма господарювання приватне підприємство	за КОПФГ	148000000000719633		
Вид економічної діяльності Оптова торгівля меблями, килимами й освітлювальними приладами	за КВЕД	240		
Середня кількість працівників, осіб 15		46.47		
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон вулиця Північно-Сирецька, буд. 3, ПОДІЛЬСЬКИЙ р-н, м. КИЇВ, 04136		2009414		

I. Баланс на 31 грудня 2021 р.

Актив	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006		
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	-	-
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	644,7	426,3
первісна вартість	1011	1 207,6	1 251,1
знос	1012	(562,9)	(824,8)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	644,7	426,3
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	6 636,0	2 782,9
у тому числі готова продукція	1103	4 741,7	2 782,9
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебиторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	8 778,0	11 591,6
Дебиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1 838,0	2 504,9
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебиторська заборгованість	1155	4 264,2	1 120,2
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	13 562,8
Гроші та їх еквіваленти	1165	29 070,4	590,9
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	2,9	362,7
Усього за розділом II	1195	50 589,5	32 516,0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	51 234,2	32 942,3

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1,0	100,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	28 146,9	22 150,1
Неоплачений капітал	1425	(-)	(21,8)
Усього за розділом I	1495	28 147,9	22 228,3
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	2 737,8	796,7
розрахунками з бюджетом	1620	17,7	-
у тому числі з податку на прибуток	1621	17,7	-
розрахунками зі страхування	1625	10,3	15,4
розрахунками з оплати праці	1630	61,0	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	20 253,5	9 901,9
Усього за розділом III	1695	23 086,3	10 714,0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	51 234,2	32 942,3

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2021 р.

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	18 182,9	88 002,1
Інші операційні доходи	2120	-	245,0
Інші доходи	2240	101,8	510,4
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	18 284,7	88 757,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(13 268,0)	(58 844,6)
Інші операційні витрати	2180	(6 649,0)	(22 526,4)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(19 917,0)	(81 371,0)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	(1 632,3)	7 386,5
Податок на прибуток	2300	(52,7)	(1 329,6)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	(1 685,0)	6 056,9

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

EP Волков

Андрій

Володимирович

Пальчицька

Олександрівна

Чельчикова

Наталія

Олександрівна

Волков Андрій Володимирович

(підпис, прізвище)

Чельчикова Наталя Олександрівна

(підпис, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад